

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΘ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 — ΤΗΛ. 27.689 | 1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1962 | ΑΡΙΘ. 3

Ο ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἄμα τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου χηρεύσαντος, συνελθοῦσα ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ, ἡ θεοσύλλεκτος Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀνέδειξεν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος τὸν Μητροπολίτην Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰάκωβον, εἰς διαδοχὴν τοῦ ἀλήστου μνήμης Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κυροῦ Θεοκλήτου, τοῦ ἀπὸ Πατρῶν.

*

Ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Ἰάκωβος, κατὰ κόσμον δὲ Γεώργιος Βαβανάτσος, ἐγεννήθη ἐκ γονέων εὐσεβῶν τῷ 1895, ἐν Γαλαξειδίῳ, ἔνθα καὶ τὰ πρῶτα γράμματα ἐδιδάχθη. Λίαν ἐνωρίς, ἐν ἔτει 1918, προσήλθεν εἰς τὰς τάξεις τοῦ Ἱ. Κλήρου, χειροτονηθεὶς εἰς Διάκονον. Μετ' οὗ πολὺ δὲ προσελήφθη παρὰ τοῦ ἀοιδίμου καὶ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου ὡς Ἀρχιδιάκονος αὐτοῦ. Ἐκτοτε παρὰ τὸ πλεονεχὲς τοῦ σοφοῦ καὶ χαλκεντέρου καὶ δημοφιλοῦ ἐκείνου Ποιμενάρχου, ἀνέρχεται τὰς βαθμίδας τῆς Ἱερωσύνης, εὐδοκίμων ἐξαιρέτως, ὡς Γραμματεὺς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ὡς Πρωτοσύγκελλος αὐτῆς, καὶ τέλος ὡς βοηθὸς Ἐπίσκοπος, ὑπὸ τὸν τίτλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Χριστουπόλεως.

*

Ὁξύνους, ὀργανωτικὸς καὶ ἔχων ἔκτοτε σπουδαίας διοικητικὰς ἰκανότητας, ἐβοήθησε ἀποτελεσματικῶς ἐν τῇ Διοικήσει τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν τὸν ἀείμνηστον Ἀρχιεπίσκοπον κυρὸν Χρυσόστομον Παπαδόπουλον, εἰς ἡμέρας μάλιστα δεισ-

χειμέρους καὶ καιροῦς δυσκόλους, καθ' οὓς συνετελέσθη ἡ διοικητικὴ ἀφομοίωσις τῶν Νέων Χωρῶν, καὶ σοβαρὰ ὑπῆρξεν ἡ δοκιμασία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἐκ τοῦ δημιουργηθέντος τότε ζητήματος τοῦ Παλαιοημερολογιτισμοῦ.

Ἡ πολύμορφος δρᾶσις αὐτοῦ ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ἡ ὁσημέραι πλέον παγιουμένη πεποίθησις ἐπὶ τῆς ἀξίας καὶ ἰκανότητος τούτου, ἤγαγον τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ἀπόφασιν, ὅπως καταστήσῃ τὸν τότε βοηθὸν Ἐπίσκοπον Χριστουπόλεως Ἰάκωβον Μητροπολίτην τῆς νεοσυσταθείσης ἐν ἔτει 1936 Ἱ. Μητροπόλεως Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος.

Ἐκτοτε, ὡς Μητροπολίτης πλέον Ἀττικῆς, ἀνέπτυξεν πλουσίαν θρησκευτικὴν, διοικητικὴν, ἐθνικὴν καὶ κοινωνικὴν δρᾶσιν, ἀναδειχθεὶς εἰς Ἱεράρχην σημαίνοντα· ἐσχάτως δὲ μάλιστα ἐτιμήθη διὰ τῆς ἀπονομῆς αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τοῦ Μεγαλοσταύρου τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α'. Ἡ βαθεῖα δὲ ὑπ' αὐτοῦ γνῶσις τῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, τῶν ἀπασχολησάντων τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας καὶ ἡ τοῖς πᾶσι γνωστὴ ἐμπειρία καὶ δεξιότητια του ἐν τῇ διοικήσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἔφερον τὸν ἀπὸ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰάκωβον ἐπὶ τὸν θρόνον τῶν Ἀθηνῶν, εἰς διαδοχὴν τοῦ ἀείμνηστου κυροῦ Θεοκλήτου.

Πρὶν ὅμως δυνηθῆ ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος ν' ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντα τῆς ὑψηλῆς τοῦ ἀποστολῆς, ὃ ἐκσπᾶσας περὶ

ΤΑ ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΗΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΠΡΩΘΙΕΡΑΡΧΟΥ

Α'

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ *

«Περί αναγνωρίσεως και καταστάσεως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος Κυρίου Ἰακώβου».

ΠΑΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐγόντες ὑπ' ὄψει τῶν ἀρθρῶν 13 τοῦ ἀπὸ 16/17 Δεκεμβρίου 1959 Βασ. Δ/γματος «περὶ συνθέσεως κ.λ.π. τῆς Ἱεραῆς Συνόδου κ.λ.π. πληρώσεως τῆς θέσεως Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ.λ.π.» και τὴν προῆξιν ἐκλογὴν τῆς 13 Ἰανουαρίου 1962 τῆς ἐπὶ τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ἀριθμ. ἐγγρ. Διαζοῦς Ἱεραῆς Συνόδου 1007/13-1-62) προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας και Θρησκευμάτων Ὑπουργοῦ,

Ἀπεφασίσαμεν και διατάσσομεν:

Τὸν ὑπὸ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κανονικῶς και νομίμως ἐκλεγέντα πρὸς πλήρωσιν τοῦ χηρεύοντος Θρόνου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἀπὸ Ἀττικῆς και Μεγαρίδος Μητροπολίτην Κύριον Ἰακώβον ἀναγνωρίζομεν και καθιστῶμεν κανονικὸν και νόμιμον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος και παραγγέλομεν ἀπάσας τὰς ἐν τῷ Βασιλείῳ Ἡμῶν Ἀρχάς, ὅπως ἀναγνωρίζωσιν αὐτὸν και ἀπονέμωσι αὐτῷ τὰς τῷ ἀξιώματι αὐτοῦ προσηκρούσας τιμὰς.

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας και Θρησκευμάτων Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν και ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 15ῃ Ἰανουαρίου 1962

ΠΑΥΛΟΣ Β.

Ὁ ἐπὶ τῆς Ἐθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων Ὑπουργός

ΓΡ. ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ

* «Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως», Τεύχος Γ', ἀριθ. φύλλον 9 τῆς 16ης Ἰανουαρίου 1962.

τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ σάλος ὠδήγησε τὸν Μακαριώτατον, ἐν τῇ ὑψηλῇ συναισθήσει τοῦ πρὸς τὴν ἁγίαν μας Ἐκκλησίαν καθήκοντος, εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ὑποβολῆς τῆς παραιτήσεώς του ἀπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ «Ἐκκλησία» καθηκόντως ἱστορεῖ ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ, κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν, τὰ τῆς ἐκλογῆς, ἐνθρονίσεως και παραιτήσεως τοῦ τ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰακώβου.

Β'

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. { Πρωτ. 144
Διεκτ. 62

ΑΘΗΝΗΣΙ 17-1-62

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1185

Πρὸς

Τὸν ἱερόν Κλῆρον και τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἀγιοτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Ἐδλαβέστατοι Ἱερεῖς και λοιποὶ ἀπαξιάπυντες ἐδλογημένοι χριστιανοὶ οἱ κατὰ τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν, χάρις εἴη ὑμῖν ἀπὸ Θεοῦ Κυρίου Παντοκράτορος.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, διὰ τὴν ἀπειρον αὐτοῦ φιλανθρωπίαν ἐνανθρωπήσας πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν, καθίδρυσε τὴν Ἁγίαν Ἐκκλησίαν πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν πιστῶν μεταδόσεως τῆς σωτηρίας διὰ τῆς διδασκαλίας, τοῦ ἀγιασμοῦ και τῆς καθοδηγήσεως αὐτῶν ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων και τῶν διαδόχων αὐτῶν Ποιμένων αὐτῆς. Τούτους δὲ και συνεχιστὰς ὥρισε τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ αὐτοῦ ἔργου. «Καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατὴρ καὶ ἐμὲ πέμπω ὑμᾶς». «Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει και ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ, ὁ δὲ ἀθετῶν ἐμὲ, ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με». «Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται, και ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με» (Ἰωάν. κ' 21, Λουκ. ι' 16, Ματ. ι' 40, Ἰωάν. ιγ' 20).

Ὡς ἡ Ἐκκλησία ἰδοῦθη αἰώνιος, οὕτω και τὸ ἔργον, ὅπου οἱ Ἀπόστολοι ἀνέλαβον ὑπῆρξεν αἰώνιον (Ματθ. κη', 26), μεταδιδόμενον διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐν τῷ Μυστηρίῳ τῆς Ἱεροσύνῃς εἰς τοὺς διαδόχους αὐτῶν. Οὐδὲ δύναται ἵνα νοηθῇ ἡ Ἐκκλησία ἄνευ αὐτῶν. «Χωρὶς τούτων Ἐκκλησία οὐ καλεῖται», ἔγραψεν ὁ Ἀποστολικὸς Πατὴρ Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος. Οὔτε σώζεται ὁ πιστός, ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας μένων, ἀλλ' οὔτε και ὠφελεῖται μένων ἐν αὐτῇ. ἄνευ τῶν οἰκονόμων τῶν Θείων Μυστηρίων, τῶν Ποιμένων αὐτῆς και Διδασκάλων. Τούτων δὲ προεξάρχει ὁ Ἐπίσκοπος ὁ ἐγκειρισμένος τὸ ἀνώτατον ἀξίωμα. Προδότηλος ἄρα καθίσταται ἡ ὑπεροχὴ σημασία τοῦ Ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος ἐν τῇ Χριστιανικῇ Ἐκκλησίᾳ και ἡ ἀναγκαιότης αὐτοῦ.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῇ μερίμνῃ και στοργῇ αὐτῆς ὑπὲρ τοῦ Ποιμνίου τῆς Θεοσωστικῆς Ἱεραῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν συνελθοῦσα ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῶ Ἀθηνῶν τῆ 13ῃ τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου ἐ.ε. ψήφοις κανονικαῖς ἐξελέξατο και κατέστησεν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος τὸν Σεβασμιώτατον

Ο ΕΝΘΡΟΝΙΣΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Ἀνεκφράστῳ συγκαταβάσει τοῦ Παναγίου Θεοῦ Πατρὸς, ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ καὶ Λόγου Αὐτοῦ καὶ Χάριτι τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος, ἐκλήθη ὁ ἐν Ἀρχιερεῦσιν ἐλάχιστος ἐγώ, διὰ τῆς Ἱερᾶς Ψήφου τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀγίων Ἀδελφῶν τῶν συγκροτούντων τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπὶ τὸν Ἀποστολικὸν τοῦτον θρόνον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, εἰς τὸν θεσπέσιον Παῦλον ἀνάγοντα τὴν ἀρχήν, τὸν ὁποῖον ἐλάμπρουναν

μεγάλοι καὶ Ἁγιοὶ Ἐπισκοπικαὶ προσωπικότητες, ἀπὸ τοῦ Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου καὶ τοῦ Ἱεροθέου, πρώτων Ἐπισκόπων τῶν Ἀθηνῶν, ἐν μαρτυρίῳ ὑπὲρ τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ τὸν ἅγιον βίον αὐτῶν τελειωσάντων.

Αἶνον καὶ δοξολογίαν καὶ εὐχαριστίας ἀδιαλείπτως ἀπευθύνω ἐν ταπεινώσει ψυχῆς καὶ καρδίας πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Παντευλόγητον Θεόν, ὅτι ἠξίωσέ με τῆς μεγάλης ταύτης κλήσεως, σκεῦος ἐκλογῆς Αὐτοῦ καταστήσαντά με, εἰς τὸ βαστάσαι, τῇ δυνάμει Αὐτοῦ τὸ βαρὺ φορτίον

Μητροπολίτην Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. κ. Ἰάκωβον, Ἀρχιερέα δεδοκιμασμένον καὶ ζηλωτὴν, δόκιμον κήρυκα τοῦ Θείου λόγου καὶ ἱκανὴν πείραν κεκτημένον πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ μεγάλου καὶ ὑψηλοῦ ἔργου τῆς Ἀρχιερατικῆς Διακονίας, τελεσθέντος ἀθήμερον τοῦ Μεγάλου Μηνήματος.

Ὅτως οὖν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Ἰάκωβος ἀνεδείχθη τῇ Χάριτι τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος γνήσιος, κανονικὸς καὶ νόμιμος Ποιμναρχὴς καὶ προστάτης πνευματικὸς τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἔχων τὸ δικαίωμα τοῦ εὐλογεῖν καὶ ἀγιάζειν ἀρχιερατικῶς πάντας τοὺς χριστιανούς καὶ πάντα τὰ ἀρχιερατικὰ ἐπιτελεῖν, μετὰ καὶ τῆς τοῦ Ἱεροῦ Συνθρόνου ἐγκαθιδρόσεως, κρίνειν τε καὶ ἀνακρίνειν πᾶσαν ἐκκλησιαστικὴν ὑπόθεσιν κατὰ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας καὶ τοὺς Νόμους.

Ταῦτα ἀγγέλλουσα ἅπασιν ὑμῖν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προτρέπεται καὶ ἐντέλλεται ἵνα, ὑποδεξάμενοι τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Ἰάκωβον ὡς κανονικὸν καὶ νόμιμον ὑμῶν Ἀρχιερέα, πείθησθε καὶ ὑπέιχθε αὐτῷ προθύμως, κατὰ τὸ παράγγελμα τῆς Ἁγίας Γραφῆς, «πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπέιχετε, αὐτοὶ γὰρ ἠγρονοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες» (Ἐβρ. ιγ'

17), μνημονεύητε δὲ καὶ οἱ κληρικοὶ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ δεήσεσι κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν, ἀπονέμητε δ' αὐτῷ πάντες, ὡς Πνευματικῶ ὑμῶν Πατρὶ, πᾶσαν τιμὴν.

Ἡ δὲ χάρις τοῦ Ἀρχιποίμενος Σωτῆρος ἡμῶν καὶ τὸ ἀπειρον Αὐτοῦ ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

† Ὁ Μαντινείας καὶ Κονουρίας Γερμανός,
Προεδρεύων

† Ὁ Κορινθίας Προκόπιος

† Ὁ Ἡλείας Γερμανός

† Ὁ Φωκίδος Ἀθανάσιος

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Κυρίλλος

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος

† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Στυλιανός

† Ὁ Δρυϊνουπόλεως-Παγωνιανῆς καὶ Κονίτης

Χριστοφόρος

† Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης Πολύκαρπος

† Ὁ Κίτρους Βαρνάβας

† Ὁ Σάνθης Ἀντώνιος

Ὁ Ἀρχιεραμματεὺς

Ἀρχιμ. Θεόκλητος Φιλιππαῖος

Πρωθιεραρχικῶν καθηκόντων καὶ ὑποχρεώσεων καὶ δὴ καὶ ἐν ἡμέραις χαλεπαῖς καὶ πονηραῖς, καθ' ἃς ἀγὼν σκληρὸς διεξάγεται ἀπανταχοῦ τοῦ κόσμου μεταξὺ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Ἀντιχρίστου, ἡ δὲ Ἁγία Ἐκκλησία Του δοκιμάζεται πολεμικὴ καὶ κλυδωνιζομένη, ἀλλὰ καὶ μηδέποτε πίπτουσα, κατὰ τὴν ἀδιάφυστον τοῦ Θεοῦ Ἰδρυτοῦ Αὐτῆς βεβαίωσιν.

Τὰ ὄμματα τῆς ψυχῆς, τῆς καρδίας καὶ τοῦ σώματός μου αἴρω πρὸς τὸν Ὑψιστον Θεόν, ὅτι ἐπέβλεψεν ἐν τῇ ἀνεξιχνιάστῳ Αὐτοῦ βουλῇ ἐπὶ τὴν ἐμὴν ταπεινώσιν καὶ ἐπεφύλαξεν εἰς ἐμὲ τὴν ἱερὰν ταύτην ὥραν, ἀπευθύνων δ' εὐχαριστίας ἀπείρους, ἰκετεύων τὴν Μεγαλωσύνην Του, ἵνα καὶ πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ περαιτέρω βίου μου γίνῃ εἰς ἐμὲ στηριγμὸς καὶ φωτισμὸς καὶ ὁδηγὸς καὶ δύναμις πρὸς εὐαρέστησιν ἐνώπιόν Του, πρὸς συντηρὴν καὶ πνευματοφόρον διακυβέρνησιν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν καὶ γενικώτερον τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Μετὰ τὰς πρὸς τὸν εὐεργέτην μου Θεὸν εὐχαριστίας καὶ δεήσεις, στρέφω τὴν μνήμην μου καθηκόντως καὶ εὐλαβῶς, ἐπὶ τὰς Ἁγίας Ἐπισκοπικὰς μορφάς, αἵτινες διὰ τῶν αἰώνων ἐλάμπρυναν τὸν Ἀρχιερατικὸν τοῦτον Θρόνον, καὶ ἐπικαλοῦμαι τὰς ἰκεσίας αὐτῶν πρὸς τὸν Κύριον ἐπὶ τὸ ἐπίμονον ἔργον μου. Μακαρίζω τὴν μνήμην ἀπάντων τῶν ἀειμνήστων προκατόχων μου, εἰδικῶς δὲ μνημονεύω τοῦ ἀοιδίμου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, παρὰ τῷ ὁποίῳ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ὑπηρετήσα ὡς Ἀρχιδιάκονος, ὡς Πρωτοσύγκελλος καὶ ὡς βοηθὸς Ἐπισκοπος ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Πειραιεῖ. Μνεῖαν ὡσαύτως ἀγαθὴν ποιοῦμαι καὶ τοῦ πρότερον προῶτως κοιμηθέντος ἐν Κυρίῳ ἀλήστου μνήμης προσφιλεστάτου μοι Πρωθιεράρχου Θεοκλήτου τοῦ Β', προσενεγκόντος τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀπάσας τὰς δυνάμεις αὐτοῦ καὶ ἀναλωθέντος ἐν τῇ ἐπιτελέσει τοῦ καθήκοντος, οὐτινος βαθεῖαν εἶχεν τὴν ἐπίγνωσιν.

Τὴν σεπτὴν χορείαν, περαιτέρω, τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ βάλθους ψυχῆς εὐχαριστῶ, ὅτι ἀνέδειξέ με Πρόεδρον αὐτῆς, τιμήσασά με διὰ τῆς ἱερᾶς αὐτῆς ψήφου καὶ θεωρήσασά με, ἄξιον, ἵνα ἀναλάβω, ἐντολῇ καὶ ἐγκρίσει αὐτῆς, τὸ ὄντως μέγα καὶ ὑπεύθυνον καὶ ἐπίπονον ἔργον τῆς Ἐκκλησίας.

Τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Εὐσεβέστατον Βασιλέα ἡμῶν Παῦλον ἀπὸ ψυχῆς ὡσαύτως εὐχαριστῶ, ὡς καὶ τὴν Βασιλικὴν Κυβέρνησιν, ἐπικυρώσαντας τὴν ἐκλογὴν μου εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος.

Καὶ ἤδη, τῇ ἀγάπῃ καὶ τῇ οἰκονομίᾳ τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ τὴν ἱερὰν ταύτης τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καθέδραν ἀνερχόμενοι σήμερον, ἀναλαμβάνομεν, ἐν θερμῇ πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Θεὸν προσευχῇ, τὰ καθήκοντα ἡμῶν, ἀντικρύζοντες ἀπὸ τοῦδε ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ σκληρᾷ πραγματικότητι τὰ ἐπισωρευθέντα μεγάλα Ἐκκλησιαστικὰ προβλήματα, τῶν ὁποίων ἡ πληθὺς δὲν ἀνάγεται βεβαίως, ὡς ἴσως ἤθελε νομισθῆ, εἰς ἀδράνεια τῶν προκατόχων ἡμῶν, ἀλλὰ κυρίως εἰς τὴν κρισιμότητα τῶν χαλεπῶν καιρῶν, καθ' οὓς ζῶμεν, καὶ εἰς τὴν ταχύτητα τῆς ἐξελιξέως ἀπροβλέπτων ἐπιστημονικῶν κατακτήσεων καὶ καὶ παγκοσμίων κοινωνικῶν γεγονότων, ἅτινα ἠφνιδίασαν πᾶσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἡγεσίαν.

Διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία σήμερον, εἴπερ ποτε καὶ ἄλλοτε, ἔχει θέσιν καὶ ἀποστολὴν μεγίστης εὐθύνης καὶ δραστηριότητος ἐν τῷ συνόλῳ τῶν Πατριαρχικῶν καὶ Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν τῆς ἀνὰ τὸν κόσμον Μῖας, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, λέγομεν τῆς Ἑλλάδος, οὐ μόνον ἡμεῖς οἱ Ἱεράρχαι καὶ ὁ περὶ ἡμᾶς Ἐφημεριακὸς καὶ Μοναστηριακὸς ἱερός Κλήρος, ἀλλὰ καὶ σύμπας ὁ εὐσεβὴς λαὸς καὶ ἡ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ζῶσα καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀνήκουσα Πολιτεία πάντες εἴμεθα ὑποχρεωμένοι, ἀπὸ κοινοῦ καὶ ἐν συνεργασίᾳ ἀγαστῇ νὰ καταβάλωμεν πᾶσαν ἐργώδη καὶ φιλότιμον προσπάθειαν εἰς προαγωγὴν τοῦ ἔργου αὐτῆς καὶ διείσδυσιν τούτου ἐν τῇ καθόλου κοινωνικῇ καὶ Ἐθνικῇ ἡμῶν ζωῇ.

Πρὸς τὰς ὑψηλὰς ταύτας καὶ ἱερὰς τῆς Ἐκκλησίας ἐπιδιώξεις θὰ χωρήσωμεν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Πολιτείας, πιστεύοντες κατὰ τὴν ἀψευδῆ τῆς ἱστορίας μαρτυρίαν, ὅτι ἀείποτε, οἱ δύο οὗτοι θεμελιώδεις καὶ βασικοὶ παράγοντες τῆς ζωῆς τοῦ ἔθνους ἡμῶν διὰ τῆς συνεργασίας, ἀγνωρίζοντος ἑκατέρου τούτων τὰς ἐαυτοῦ ἀρμοδιότητας καὶ ἐν αὐταῖς κινουμένου καὶ δρῶντος, πολλὰ ἐπετέλεσαν, συντελέσαντες καὶ εἰς τῆς Πατρίδος τὸ μεγαλεῖον.

Πεποιθήσαμεν δὲ ὅτι ἡ ἀδαμαντίνη αὕτη βάσις τῆς συνεργασίας τῆς Πολιτείας μετὰ τῆς Ἐκκλησίας θ' ἀναγνωρισθῆ ἀνεπιφυλάκτως παρὰ πάντων τῶν ἀρμοδίων παραγόντων, ὥστε νὰ παρασχεθῆ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἡ ἀδέσμευτος εὐχέρεια, ἵνα ὑπευθύνως καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων καὶ τῶν ἐπὶ τούτους στηριζομένων νόμων, διακυβερνήσῃ ἑαυτὴν ἐν μέσῳ τῶν ἐναντίων ἀνέμων, τῶν σκοπέλων καὶ τῆς ζοφερότητος τῶν κρίσιμων ἡμερῶν.

Πολλὰ καὶ δύσκολα σύγχρονα Ἐκκλησιαστικά προβλήματα, ὡς ἔφθημεν εἰπόντες, ὑπάρχουσιν, ὁσημέραι δυσκολώτερα καθιστάμενα, ὧν ἐπιβάλλεται ἐπιτακτικὴ ἢ βαθυτέρα καὶ συστηματικώτερα μελέτη καὶ ἡ ἀποφασιστικὴ τῆς λύσεως αὐτῶν ἐπιδίωξις.

Δὲν θ' ἀπαριθμήσωμεν τὸ πλήθος τῶν προβλημάτων τούτων, ἅτινα θέλομεν νὰ ἀντικροῦμεν ἀνευ δειλίας καὶ φόβου, μὴ συμβιβασομένων πρὸς θέσιν ἡγετικὴν, ὅποια εἶναι ἡ θέσις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου.

Ταῦτα ἔχομεν περίπου ἀξιολογήσει ἐν ἡμῖν αὐτοῖς κατὰ σειράν ὀφειλομένης ἐπιλύσεως, ἣν θὰ διώκωμεν ἐν συνεργασίᾳ καὶ συμπνοίᾳ πάντοτε μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἱεραῆς Συνόδου, ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διοικεῖται δημοκρατικῶς, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι, ὡς καὶ προηγουμένως εἶπομεν, τὰ μεγάλα ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι ζητήματα ἐπαφιέμενα εἰς τὴν προσπάθειαν ἐνὸς μόνου Ἱεράρχου, ἀλλ' ἀνάγονται εἰς τὴν συγκεντρωτικὴν δύναμιν ἀπάσης τῆς σεπτῆς χορείας τῶν Ἱεραρχῶν, τῶν ἀγαπητῶν ἡμῖν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, πολλὰ ὡσαύτως ἐν Κυρίῳ κοπιόντων καὶ ἐργαζομένων, ὧν καὶ ἐπισήμως κατὰ τὴν ἱεράν ταύτην ὥραν αἰτούμεθα τὴν ἀπόλυτον καὶ ὀλοπρόθυμον συμπαράστασιν ἐπὶ τὸ ἔργον ἡμῶν τὸ ἀναγόμενον εἰς τὰ γενικά τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ζητήματα.

Ἐχομεν ἀκλόνητον τὴν πεποίθησιν, ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν, μάλιστα σήμερον, εἰς μόνον ἄνθρωπος, καὶ ἐν προκειμένῳ ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας, ἀνευ τῆς πολυτίμου συμπαράστασεως τῶν ἀδελφῶν Ἱεραρχῶν, νὰ φέρῃ εἰς πέρας αἴσιον καὶ νὰ λύσῃ ἀλανθᾶτως τὰ πολλὰ καὶ δύσκολα σύγχρονα Ἐκκλησιαστικά προβλήματα, τῶν ὁποίων ἡ σχέσις δὲν περιορίζεται ἐντὸς τοῦ γεωγραφικοῦ

χώρου τῆς Πατρίδος ἡμῶν, ἀλλὰ πολλάκις ἐπεκτείνεται ἐπὶ πανορθόδοξους καὶ παγχριστιανικούς ὀρίζοντας. Διὸ καὶ ζητοῦμεν καὶ αὐθις ἀρραγῆ συνοχὴν τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας καὶ ἀδελφικὴν συμπαράστασιν ἐπὶ τὸ ἔργον ἡμῶν, τὸ ὁποῖον κατ' οὐσίαν εἶναι συνισταμένη πνευματικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς δραστηριότητος, μὲ συνιστώσας ἐπὶ μέρος δυνάμεις ἕνα ἕκαστον Ἱεράρχην.

Ἀηλοῦμεν δέ, ὅτι ἡ ἀναστροφή ἡμῶν ἐναντι τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν θὰ ἔχη πάντοτε γνώμονα καὶ γνώρισμα θεμελιώδες τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀπόλυτον ἀγάπην, ἡ ὁποία οὐ μόνον εἶναι μείζων καὶ αὐτῆς τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλπίδος, κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον Παῦλον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν διοίκησιν καὶ διαχείρισιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς ἐπιτυχίας πάσης ἀποφάσεως καὶ ἐνεργείας.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἀγιοπάτην Ἀρχιεπισκοπὴν, δὲν θέλομεν ν' ἀποκρύψωμεν, ὅτι καὶ ἐν αὐτῇ εὐδρισκόμεθα πρὸ ἐσωτερικῶν πολλῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα θεῖα συνάρσει καὶ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς συνεργατῶν, θ' ἀντιμετωπίσωμεν καὶ θὰ ἐπιλύσωμεν, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, ἔχει θέσιν Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπαρχίας, ἡ ἐπίδρασις τῆς ὁποίας ἐξικνεῖται, κατὰ ἀνάγκην ἀδήριτον, ἐφ' ὅλης τῆς ἐπικρατείας.

Ὁ περὶ ἡμᾶς Ἱερός Κληρὸς ἄς γνωρίζῃ ἀπὸ ταύτης τῆς στιγμῆς, ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ ἡμῶν θὰ εὔρη τὸν στοργικὸν αὐτοῦ πνευματικὸν πατέρα, τὸν συμμεριζόμενον, οὐ μόνον τὴν χαρὰν, ἀλλὰ καὶ τὰς δυσκολίας αὐτοῦ. Αἱ σχέσεις ἡμῶν πρὸς τὸν Ἱερόν Κληρὸν καὶ ἐκεῖνου πρὸς ἡμᾶς, θὰ κινῶνται πάντοτε ἐντὸς τῶν ὑπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων ὀριζομένων. Κατ' ἀκολουθίαν, καὶ ὁ κολασμὸς τυχόν ἀταξιῶν ἢ παρεκτροπῶν καὶ ἀπειθαρχιῶν κληρικῶν τιῶν, θὰ γίνεται κατ' ἀνάγκην καὶ κατὰ καθῆκον ποιμαντορικόν. Καὶ τοῦτο οὐ μόνον διότι πάντες θὰ λογοδοτήσωμεν ἐνώπιον τοῦ Βήματος τοῦ Δικαιοκρίτου Θεοῦ, ὡς ἄτομα καὶ ὑπεύθυνοι κυβερνῆται καὶ διαχειρισταὶ θείων καὶ πνευματικῶν πραγμάτων καὶ ἀρχῶν, ἀλλὰ καὶ διότι φέρομεν εὐθύνην ἀπεριορίστον σημασίας διὰ τὰς ψυχὰς τοῦ ποιμνίου ἡμῶν, τοῦ πιστοτάτου καὶ θρησκευτικωτάτου Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Παραλλήλως πρὸς τὸ διὰ τοὺς καθ' ἡμᾶς ἐδλαβεστάτους κληρικούς στοργικὸν ἡμῶν ἐνδιαφέρον, θὰ ἐπιδείξωμεν ἐνδιαφέρον ζωηρὸν ἐμπράκτως καὶ ἀντὶ πάσης θυσίας καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἐφημερίους τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος, διότι αὐτοὶ εἶναι οἱ ἄμεσοι καὶ κανονικοὶ συνεργάται τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν, ἀνευ δ' αὐτῶν δὲν δύναται νὰ ἐπιτελεσθῇ πλήρες καὶ ἐπιτυχὲς ποιμαντικὸν εὐλογημένον ἔργον.

Ἀλλά, πρέπει ἐνταῦθα νὰ σημειωθῇ ἢ ἀκριβέστερον εἰπεῖν νὰ ὑπογραμμισθῇ, ὅτι καὶ ἡ φυσικὴ θέσις τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου εἶναι ἢ παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας τοιαύτη, ὡς συναγωνιζομένων ἀδελφῶν καὶ συστρατιωτῶν ἐν τῷ ἱερῷ καμάτῳ καὶ ἀγῶνι ὑπὲρ τῆς δόξης τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς αὐτῆς καρποφορίας ἐν μέσῳ τῆς πονηρᾶς καὶ ταραχώδους ἐποχῆς κατὰ τὴν ὁποῖαν ζῶμεν. Τὸ Πρεσβυτέριον, ἢ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀδελφότης καὶ διακονία ἀποτελοῦσι κατὰ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐνιαῖον καὶ ἀδιάσπαστον πνευματικὸν σῶμα μὲ κεφαλὴν τὸν Ἐπίσκοπον, θεωρούμενον, ἤδη ἀπὸ τῆς ἀρχαίας ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως καὶ ἐποχῆς, ὡς ἀπεικόνισμα Αὐτοῦ τούτου τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπέχοντα, θείῳ δικαίῳ, θέσει Πατρὸς πρὸς τέκνα.

Ἐχει ἐπικρατήσει περίπου ὡς συνήθεια, ἵνα, εἰς περιπτώσεις ἐνθρονίσεως Ἱεραρχῶν, ἀναπτύσσεται παρ' αὐτῶν πρόγραμμα ἐνεργείας καὶ δράσεως εἰς τοὺς διαφόρους τομεῖς τῆς ποιμαντικῆς καὶ διοικητικῆς ἀρμοδιότητος, κατὰ τὰ συμβαίνοντα παρὰ τοῖς κυβερνήταις τῶν Κρατῶν. Μὴ ἀποδοκιμάζοντες τὴν συνήθειαν ταύτην, ἀλλὰ καὶ μὴ θεωροῦντες ἀπαραίτητον τὴν ἐν προκειμένῳ ἰσχὺν αὐτῆς, τοῦτο μόνον δηλοῦμεν, καθ' ὃ ἀποτελεῖ πίστιν ἡμῶν καὶ ἀρχὴν ἠθικὴν, ὅτι πρόγραμμα ἡμῶν ἔσται ἢ ἀνύστακτος πηδαλιονχία τῆς ὁλκάδος τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῇ συνεργασίᾳ τῶν περὶ ἡμᾶς ἀδελφῶν Ἱεραρχῶν ἢ ἐμφύσησις ἀναγεννητικῆς πνοῆς εἰς πᾶσαν ἐκδήλωσιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ζωῆς ἢ ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ἐξύψωσις τοῦ ἱεροῦ κλήρου, δι' ἀγρόπνου φροντίδος περὶ τὸν πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν καταρτισμὸν τούτου, κατὰ πρῶτον λόγον, καὶ τὸν ἐν γένει μορφωτικὸν ὕστερον, ἐπὶ

ἀσφαλεστέρων βάσεων τιθεμένης τῆς ὅλης Ἐκκλησιαστικῆς Παιδείας ἢ ἐνίσχυσις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν Ὁργανισμῶν ΟΔΕΠ καὶ ΤΑΚΕ, δι' ὧν πολλὰ δύναται νὰ ἐπιτελεσθῶσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἢ ἐξ ὀλοκλήρου προσωπικῆς ἡμῶν συμπαράστασις εἰς τὸν πνευματικὸν ἐπιτελικὸν Ὁργανισμὸν τῆς Ἐκκλησίας, τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν, ὥστε αὕτη πληρέστερον ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς συγχρόνους πνευματικὰς καὶ ἠθικὰς ἀπαιτήσεις εἰς οἰκοδομὴν τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ ἢ ἐνίσχυσις πάσης ἀγαθῆς προσπάθειας, εἴτε εἰς τὸν πνευματικὸν τομέα ἀναφέρεται αὕτη εἴτε εἰς τὸν τομέα τῆς φιλανθρωπίας καὶ τοῦ ἐλέους, κατατεινούσης δὲ εἰς θεραπείαν ἀναγκῶν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἐνὶ λόγῳ ἢ ἀνάλωσις ἀπασῶν τῶν πνευματικῶν καὶ σωματικῶν δυνάμεων ἡμῶν διὰ τὴν πρόοδον καὶ προκοπὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἐν βαθυτάτῃ συναισθήσει ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς ὑψηλοτάτης Πρωτοιεραρχικῆς θέσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς ἰδιαζούσης θέσεως τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἐν τῷ συγχρόνῳ διοικητικῷ συστήματι τῶν Πατριαρχικῶν καὶ Αὐτοκεφάλων ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν τῆς Μιᾶς Μητρὸς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἐνώπιον τῶν συγχρόνων διορθοδόξων καὶ παγγρηστιανικῶν σχέσεων, ὡς καὶ τῆς κρισιμότητος τῶν καιρῶν καὶ τῆς συνοχῆς τῶν Ἐθνῶν, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἱεροῦ Ἐδαγγελίου.

Ἐπὶ πᾶσι τούτοις, πέποιθα ἀκραδάντως ἐπὶ τὴν πανσθενῆ καὶ ἀκαταμάχητον δύναμιν τοῦ Παναγίου Θεοῦ, ἢ χάρις τοῦ Ὁποίου τὰ ἀσθενῆ θεραπεύει καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῖ. Ἀνομολογῶ δὲ μετὰ τοῦ οὐρανοβάμονος Ἀποστόλου Παύλου, ὅτι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ λειτουργοὶ εἶναι ἄπλοῖ «διάκονοι» ἐργαζόμενοι «ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν» ἐκάστῳ, καὶ ὅτι «οὔτε ὁ φυτεύων ἔστι τι οὔτε ὁ ποτίζων ἀλλ' ὁ ἀξάνων Θεός», καὶ τέλος ὅτι «ἕκαστος τὸν ἴδιον μισθὸν λήφεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον» (Α' Κορυνθίους 4,5-8).

Διὸ καὶ αὐθις, γόνυ ψυχῆς καὶ καρδίας κλίνων ἐνώπιον τοῦ Θρόνου τῆς Μεγαλοσύνης Αὐτοῦ καὶ χεῖρας ἱκέτιδας πρὸς τὴν πανσθενῆ χάριν αὐτοῦ ἀνατείνων, δέομαι καὶ ἐκτενῶς παρακαλῶ, ἵνα συμπαρίσταται τῇ τῇ ἐμοὶ ἐλαχιστότητι, φωτίζων καὶ στηρίζων τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν καὶ τὴν θέλησίν μου,

ΤΑ ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ Α. ΜΑΚΑΡΙΟΤΗΤΟΣ (*)

Παναγιώτατε και θειότατε 'Αρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης και Οικουμενικῆ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητὲ ἀδελφεῖ ἡμῶν και συλλειτουργε Κύριε 'Αθηναγόρα, τὴν 'Υμετέραν Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Παῦλος ὁ κλητὸς 'Απόστολος 'Ιησοῦ Χριστοῦ, τοῖς Κορινθίοις ἐπιστέλλων τοὺς μὲν ἔθετο, φησίν, ὁ Θεὸς ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ «πρώτου 'Αποστόλου, δεύτερου προφήτα, τρίτου διδασκάλου, ἔπειτα δυνάμεις, εἴτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν» (Α' Κορινθίους 12, 28 - 29). Θεοπνεύστως οὖν ταύτῃ τῇ διατάξει τῶν θείων χαρισμάτων, τῆς ἐπὶ γῆς στρατευομένης τοῦ Χριστοῦ 'Εκκλησίας τὴν πνευματικὴν καὶ θείαν σύστασιν καὶ ἱερὰν ἀποστολὴν ἐμφανεστάτην καθίστησι, καὶ τούτῳ τῷ κανόνι ἡ 'Εκκλησία ἐπὶ δύο που χιλιετηρίδας στοιχεῖ ἀπαρασαλεύτως καὶ εὐπειθῶς.

Οὕτω πως, ἀπὸ τῶν μακαρίων πρώτων ἀποστόλων, διδασκάλων καὶ χαρισματούχων κυβερνητῶν μέχρι τῶν νῦν ἡμερῶν, διαδοχῇ ἀδιάλειπτος καὶ πανῆρος διέπει τῆς Μιάς, 'Αγίας, Καθολικῆς καὶ 'Αποστολικῆς 'Εκκλησίας τὴν ἐσωτέραν σύνθεσιν, τοῦ ἀεὶ ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ διαμένοντος Παναγίου Πνεύματος συγκροτοῦντος ταύτης τὸν θεσμὸν καὶ ἀναδεικνύοντος 'Επισκόπους, Πρεσβυτέρους καὶ Διακόνους, πρὸς τελετουργίαν τῶν θείων αὐτῆς Μυστηρίων, διδασκαλίαν τοῦ θείου λόγου καὶ διαποιμάνσιν τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ σωτηρίᾳ ψυχῶν ποιμένων καὶ ποιμαιομένων καὶ κληρονομία τῆς Βασιλείας Αὐτοῦ.

Ὡσπερ δὲ τῆς 'Εκκλησίας Πύλαι 'Αδου οὐ κατίσχυσαν, οὐδὲ κατισχύσουσιν αὐτῆς, κατὰ τὴν ἀψευδῆ ἐπαγγελίαν τοῦ ἀκρογωνιαίου λίθου, τούτεστι τοῦ 'Ιησοῦ Χριστοῦ, οὕτως πως νενίκηται τοῦ πανδαμάτορος καὶ καταλύτου χρόνου ἡ δύναμις ἐν τῇ διαδοχῇ τῶν τοῦ θρόνου τοῦ 'Εκκλησιαστικῶν, θεία κλήσει, καταλαβόντας, ἅτε τὴν χρείαν αὐτῶν ἡ πλήρωσις διαδέχεται.

Χθὲς οὖν καὶ πρότρίτα, ὁ 'Αποστολικὸς τῆς 'Εκκλησίας τῶν 'Αθηνῶν θρόνος ἐστερήθη τοῦ καθημένου ἐπ' αὐτοῦ, τοῦ ἀειμνήστου δηλονότι Πρωθυεράρχου Θεοκλήτου τοῦ Β' κληθέντος τῇ ὀγδόῃ τοῦ μεσοῦν-

* Ὅμοια Γράμματα ἀπεστάλησαν καὶ πρὸς πάντας τοὺς λοιποὺς Ὀρθόδοξους Πατριάρχας καὶ Προέδρους τῶν Ὀρθόδοξων Αὐτοκεφάλων 'Εκκλησιῶν.

πρὸς εὐάρεστον εἰς Αὐτόν, κατὰ τὸ ἴδιον Αὐτοῦ Ἅγιον θέλημα, διακωβέρνησιν τῆς τε κληρωθείσης μοι 'Αρχιεπισκοπικῆς ταύτης 'Επαρχίας καὶ τῆς καθόλου 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος.

Διὰ δὲ τὸν παρεστῶτα ἱερὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν ἀπὸ καρδίας ἱκετεύω. «'Επίβλεπον, Κύριε, ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἴδε· καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην· καὶ κατάρτισαι αὐτήν, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιὰ σου».

'Αμήν.

τος τούτου μηνὸς εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου καὶ εὐρόντος αἰωνίαν ἀνάπαυσιν παρὰ τῷ Θεῷ. Κλῆρος καὶ λαὸς τῆς τε 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν καὶ ἀπάσης τῆς 'Ελλάδος τὴν κατὰ ἄνθρωπον λύπην ἐμερίσαντο, ἅτε πρᾶου καὶ ταπεινοῦ καὶ λίαν ἀγαπητοῦ γεγονότος τοῦ Προκαθημένου.

Τελεσθέντων δὲ ἀπάντων τῶν τοῖς ἀποικοινομένοις 'Αρχιεπισκόποις ἱερῶν καὶ νομίμων ἐν πάσῃ τῇ πρεπούσῃ τάξει καὶ ἐν πολλῶ τῷ παρὰ πάντων σεβασμῷ ἐπὶ τῷ ἀειμνήστῳ, ὡς εἴρηται, ἀδελφῶ, ἡ 'Ιερὰ Σύνοδος τῆς 'Ιεραρχίας τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος συνεκλήθη, τῇ δεκάτῃ τρίτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἐν τῷ ἐν 'Αθήναις Μητροπολιτικῷ ἱερῷ Ναῷ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, συνωδᾶ τοῖς τε θείοις καὶ ἱεροῖς Κανόσι καὶ τοῖς παρ' ἡμῖν κειμένοις τῆς Πολιτείας νόμοις 'Εκκλησιαστικοῖς καὶ ἐξελέξατο ἡμᾶς, Θεόθεν ὀδηγηθεῖσα, 'Αρχιεπίσκοπον 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος, εἰς διαδοχὴν τοῦ ἀλήστου μνήμης 'Αρχιεπισκόπου Θεοκλήτου, τελεσθέντος αὐθυμερὸν τοῦ Μεγάλου Μηνύματος, τῆς δὲ ἐνθρονίσεως ἡμῶν, τελεσθείσης τῇ δεκάτῃ ὀγδόῃ τοῦ εἰρημένου μηνός, ἐν 'Εκκλησίᾳ πολλῇ, καὶ δὴ καὶ ἐν παρουσίᾳ τοῦ ἐν 'Αθήναις εὐρισκομένου κατ' αὐτὰς Μακαριωτάτου Πατριάρχου 'Αλεξανδρείας κυρίου Χριστοφόρου, τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῶν ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ.

'Αναλαβόντες, κατὰ τὴν βουλήν ταύτην καὶ τὴν οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ, τὴν διαποιμάνσιν τῆς 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν ἀπέριως εὐχαριστήσαντες τῷ Θεῷ τὴν δὲ βοήθειαν αὐτοῦ ἔκτενῶς ἱκετεύσαντες ἐπὶ τὸ ἔργον ἡμῶν, τεινομεν ὀλοπρόθυμον μετὰ τῆς πρὸ ταύτης ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως νομίμου Διαβεβαιώσεως ἡμῶν ἀδελφικὴν χεῖρα κοινωνίας καὶ ἀπολύτου συνεργασίας διὰ τῶνδε τῶν Εἰρηνικῶν ἡμῶν Γραμμάτων μετὰ τῆς 'Υμετέρας ἱερᾶς Κορυφῆς, ἐξαιτούμεθα ἐν αὐτῷ τὰς ὑμετέρας θεοπνεθίεις καὶ θεοδέκτους εὐχὰς, πρὸς εὐδόκιμον καὶ τῷ 'Αρχιποίμνῳ Χριστῷ εὐάρεστον προσφορὰν τῇ 'Εκκλησίᾳ τῆς 'Ελλάδος καὶ τῇ καθόλου Ὀρθόδοξῳ Μητρὶ 'Εκκλησίᾳ.

Γινώσκομεν τὸ κρίσιμον καὶ παραχῶδες τῶν πονηρῶν τούτων ἡμερῶν, καθ' ὅς ζῶμεν, καὶ γνωρίζομεν τοὺς ποικίλους τῆς 'Εκκλησίας ἔχθρους, ὡς καὶ τὴν σωτήριον ἀποστολὴν αὐτῆς ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου τούτου.

'Ακλινεῖ οὖν ὀρθόδοξῳ πίστει, ἐν τηρήσει τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων, ἐν ἀγάπῃ καὶ συνεργασίᾳ μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Σεβασμιωτάτων 'Ιεραρχῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτης 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος καί, ἀπαξ-ἀπλῶς εἰπεῖν, ἐν ὀλοκληρωτικῇ ἡμῶν προσφορᾷ ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς Κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβεστάτου λαοῦ, πορευσόμεθα τὴν 'Αρχιεπισκοπικὴν ἡμῶν ὁδόν, ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἡμῶν Ἀρχηγόν καὶ τελειωτήν, κατὰ τὸ θεόπνευστον παράγγελμα.

Ἡ τε ἀπαραίτητος συνεργασία τῶν ἐπὶ μέρος Ἁγιωτάτων Πατριαρχικῶν καὶ Αὐτοκεφάλων 'Εκκλησιῶν τῶν ἀποτελουσῶν τὴν Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ 'Αποστολικὴν Ὀρθόδοξον 'Εκκλησίαν, καὶ αἱ διεκ-

ΔΙΑΓΕΛΜΑ

ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Κ^ΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ

(Ἔμα τῇ ἐνθρονίσει αὐτοῦ)

Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ, διότι, διὰ τῆς ψήφου τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀνέδειξέ με Προκαθήμενον αὐτῆς, καὶ ἐπικαλοῦμαι τὴν πανσθενῆ δύναμιν αὐτοῦ πρὸς εὐδόκιμον ἐπιτέλεσιν τῶν βαρυτάτων καθηκόντων μου. Ἔχω πλήρη συναίσθησιν τῆς ὑψηλότητος τῆς Πρωθιεραρχικῆς θέσεως καὶ ἐπίγνωνσιν τῶν μερίστων ἐθνῶν τῶν συνδεδεμένων μετὰ τῆς θέσεως ταύτης. Ἀναλαμβάνω, χάριτι Θεοῦ, τίμιον ἀγῶνα πνευματικὸν διὰ τὸ καλὸν καὶ τὴν δόξαν τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ. Γνωρίζω, ὅτι κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας, ἅπαντες οἱ ἀείμνηστοι προκατόχοί μου δὲν διέφυγον τὰς κατ' αὐτῶν πολλαχόθεν προσελεύσασ ἐπιθέσεις. Ἐμειναν ἐπὶ τὴν ἱερὰν ἐπαλξιν αὐτῶν καὶ ἐπῆλθον τοῦ ἀνησύχου τούτου κόσμου, βέβαιοι, ὅτι τὸ ἔργον αὐτῶν θὰ κριθῇ ὑπὸ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ οὐχὶ ὑπὸ τῶν συγχρόνων κριτῶν. Εἶμαι εὐγνώμων πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ὑπ' αὐτῶν

κλησιαστικαὶ ἐν γένει σχέσεις ἀπαιτοῦσιν, ὡς γνωστόν, σύντονον καὶ ὀλοκληρωτικὴν τὴν προσφορὰν τῶν Προκαθημένων αὐτῶν. Διὸ καὶ δηλοῦμεν ὅτι, τὸ καθ' ἡμᾶς, ἐσόμεθα ἀείποτε συναντιλήπτορες ἐπὶ τὸ ἔργον τῆς συνεργασίας μετὰ τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν διὰ τὴν εὐστάθειαν αὐτῶν καὶ τὴν σωτήριον ἐπίδρασιν τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν ἐν μέσῳ τοῦ χειμῶνος τῶν δυσκόλων ἡμερῶν τούτων, ἐν αἷς ζῶμεν καὶ ἐσμέν,

Ταῦτα, ἀδελφικῶς ὅλως, ἐκτιθέμενοι διὰ τῶνδε τῶν Εἰρηνικῶν ἡμῶν Γραμμάτων, καὶ πρώτιστα πάντων τοῦ Θεοῦ τὴν ἄμαχον δύναμιν ἐπὶ τὸ ἔργον ἡμῶν ἐπικαλούμενοι, παράκλησιν ποιούμεθα ὅπως καὶ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, σὺν τῇ ἀδελφικῇ αὐτῇ ἀγάπῃ, ἐπὶ τὴν δύναμιν τῆς ὁποίας πολλὰ στηρίζομεν καὶ ἀπεκδεχόμεθα ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας, μνημονεῦη ἡμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς αὐτῆς πρὸς τὸν τὰ πάντα δυνάμενον Θεόν, ἵνα, ταῖς προσευχαῖς καὶ δεήσεσι ταύταις, θαρροῦντες, ἀποδυσώμεθα ἐπὶ τὸ ἐπίπνον ἔργον ἡμῶν πρὸς δόξαν Χριστοῦ.

Ἐπὶ τούτοις καὶ αὖθις Αὐτὴν κατασπαζόμενοι φιλήματι ἀγίῳ, διατελοῦμεν

Τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός καὶ ὅλως πρόθυμος.

† Ο' Αθηνῶν Ἰακώβος, Πρόεδρος
Αθήνησι 25ῃ Ἰανουαρίου 1962.

προσγενομένην μοι τιμὴν, ἀλλὰ ἡ τιμὴ αὐτῆ, εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστόν, ὅτι, ἔχει ἀναπόστατον σύντροφον τὴν πικρίαν. Διὰ τῆς ἀδελφικῆς ὑποστηρίξεως τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν καὶ τῆς πολιτίμου αὐτῶν συνεργασίας, πέποιθα ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος θὰ εὐδρομήσῃ ἐπὶ τὸν λιμένα τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι τῆς Ἐκκλησίας ὁ θεμέλιος λίθος καὶ ἡ πνευματικὴ κεφαλή.

Εἶναι γεγονός, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀντιμετωπίζει πολλὰ καὶ δύσκολα προβλήματα, περισσότερο πάσης ἄλλης περιόδου τῆς νεωτέρας Ἱστορίας αὐτῆς. Ἔχω ὅμως δι' ἐλπίδος, ὅτι θὰ ἐπιλυθῶσιν σὺν τῷ χρόνῳ προῖοντι ἅπαντα τὰ προβλήματα ταῦτα, οὐχὶ μόνον χάρις εἰς τὴν ἰδικὴν μου ἀδιάλειπτον προσπάθειαν καὶ ὀλοκληρωτικὴν προσφορὰν, ἀλλὰ καὶ χάρις εἰς τὴν βοήθειαν τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν, οἱ ὁποῖοι πάντοτε ἐπιδιώκουσι τὸ πνευματικὸν συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας.

Τοῖς πᾶσι τὰ πάντα θὰ γίνω, ἵνα ὠφελήσω τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαόν, κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Πιστεύω, περαιτέρω, ὅτι θὰ ἔχω ἀμερίστον τὴν βοήθειαν καὶ τὴν σύμπραξιν τῆς Πολιτείας ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους ἡμῶν, Οἱ καιροί, κατὰ τοὺς ὁποίους ζῶμεν, ἀπαιτοῦν ἀπόλυτον τὴν συνεργασίαν Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ἡ δὲ συνεργασία αὕτη ἔχει γίνεαι αἴτημα ὀλοκλήρου τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος.

Ἐπιθυμῶ νὰ ἔχω τὴν εἰλικρινῆ καὶ ἀγαθὴν καὶ ἀνόθευτον προσφορὰν πάντων τῶν δυναμένων νὰ παύσῃσιν ταύτην πρὸς τὴν πνευματικὴν τροφὴν καὶ μητέρα Ἐκκλησίαν.

Ἀπευθύνω πατρικὰς ἐγκαρδίους εὐχὰς πρὸς ἅπαντα τὸν Ἱερὸν Κλῆρον, τὸν λαόν καὶ τοὺς μοναχοὺς τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος ὑπὲρ εὐημερίας αὐτῶν καὶ προσόδου εἰς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὴν κατὰ Χριστὸν ἀρετὴν.

Ἀπευθύνω, ὡσαύτως, πατρικὸν ἐγκάρδιον καὶ ποιμαντικὸν χαιρετισμὸν, μετὰ διαπόρων εὐχῶν, πρὸς τοὺς εὐλαβεστάτους κληρικοὺς καὶ τὸν εὐσεβέστατον λαόν τῆς ἡμετέρας Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς τῶν Ἀθηνῶν, τοὺς ὁποίους, θεόθεν ὀδηγηθεῖσα, μοὶ ἐνεπιστεύθη ἡ σεπτὴ Ἱεραρχία τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗΝ ΚΑΙ ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΝ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Χρηρέυσαντος τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυροῦ Θεοκλήτου, ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 10ης Ἰανουαρίου 1962 Βασιλικὸν Διάταγμα, ἔχον οὕτω:

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ*

«Περὶ ἐκτάκτου συγκλήσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἐκλογὴν Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν».

ΠΑΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 12 παράγρ. 1 τοῦ ἀπὸ 16/17-12-1959 Β. Διατάγματος καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 24-8-1-1962 ἔγγραφο τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου περὶ τῆς συνεπείᾳ θανάτου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν χρεΐας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης καὶ ὁρισμοῦ ἡμέρας ἐκλογῆς Ἀρχιεπισκόπου, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργοῦ, ἀποφασίσαιμεν καὶ διατάσσομεν:

Συγκαλοῦμεν διὰ τὴν 13 Ἰανουαρίου 1962 ἡμέραν Σάββατον καὶ ὥραν 9 π.μ. τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς ἐκτάκτον σὺνοδον πρὸς ἐκλογὴν Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν.

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Β. Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Ἰανουαρίου 1962

ΠΑΥΛΟΣ Β.

Ὁ ἐπὶ τῆς Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργός
ΓΡ. ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ

Συμφώνως τῷ ἀνωτέρω διατάγματι τὴν 13ην Ἰανουαρίου καὶ περὶ ὥραν 9ην συνήλθεν ἐν τῷ Ἱ. Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἔχοντος τὰ πρεσβεία τῆς Ἀρχιερωσύνης Σεβ. Μητροπολίτου Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Χρυσοστόμου, πρὸς ἐκλογὴν νέου Ἀρχιεπισκόπου.

Εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τῆς Μητροπόλεως εἶχον γίνεαι αἱ δέουσαι προετοιμασίαι ἐκ τῆς προτεραιᾶς τῆς ἐκλογῆς ἡμέρας, εἶχε δ' ὡσαύτως θυροκολληθῆ ἔξωθεν τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ ὁ κατάλογος τῶν ἐκλεκτόρων, εἰς τὸν ὁποῖον περιλαμβάνοντο ἅπαντες οἱ ἐν ἐνεργείᾳ Σεβ. Μητροπολίται τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀνερχόμενοι εἰς ἐξήκοντα ἕνα (61). Οὕτως εἰς τὸν ἐν λόγῳ κατάλογον ἀνεγράφησαν οἱ ἐξῆς Σεβ. Μητροπολίται, ἀρχῆς γενομένης ἐκ τοῦ νεωτέρου κατὰ τὴν ἀρχιερωσύνην.

* «Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως», Τεύχος Γ', ἀριθ. φύλλον 9 τῆς 16ης Ἰανουαρίου 1962.

1) Λήμνου Παντελεήμων, 2) Ἱερισσοῦ, Ἀγίου Ὄρους καὶ Ἀρδαμερίου Παῦλος, 3) Πάρου καὶ Νάξου Ἐπιφάνιος, 4) Κασσανδρείας Συνέσιος, 5) Γρεβενῶν Χρυσόστομος, 6) Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Στέφανος, 7) Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος Ἰάκωβος, 8) Φθιώτιδος Δαμασκηνός, 9) Καστορίας Δωρόθεος, 10) Ἀρτῆς Ἰγνάτιος, 11) Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Τίτος, 12) Καρυστίας καὶ Σκύρου Χρυσόστομος, 13) Θήρας Γαβριήλ, 14) Διδυμοτείχου καὶ Ὀρεστιάδος Κωνσταντῖνος, 15) Κυθήρων Μελέτιος, 16) Μηθύμνης Κωνσταντῖνος, 17) Γυθείου καὶ Οἰτύλου Φιλήμων, 18) Ἐλευθερουπόλεως Ἀμβρόσιος, 19) Ἐλασσόνας Ἰάκωβος, 20) Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Εὐστάθιος, 21) Ἐάνθης Ἀντώνιος, 22) Κίτρους Βαρνάβας, 23) Σισανίου, καὶ Σιατίστης Πολύκαρπος, 24) Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης Χριστοφόρος, 25) Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Στυλιανός, 26) Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Δωρόθεος, 27) Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας Δαμασκηνός, 28) Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος, 29) Τρίκκης καὶ Στογῶν Διονύσιος, 30) Κεφαλληνίας Ἱερόθεος, 31) Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Κυπριανός, 32) Δράμας Φίλιππος, 33) Μαρωνείας Τιμόθεος, 34) Δημητριάδος Δαμασκηνός, 35) Ζακύνθου Ἀλέξιος, 36) Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ, 37) Μυτιλήνης Ἰάκωβος, 38) Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν Ἀγαθάγγελος, 39) Ἀργολίδος Χρυσόστομος, 40) Πατρῶν Κωνσταντῖνος, 41) Ἐδέσσης καὶ Πέλλης Διονύσιος, 42) Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος, 43) Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου Ἰωακείμ, 44) Κερκύρας καὶ Παξῶν Μεθόδιος, 45) Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Κύριλλος, 46) Λευκάδος καὶ Ἰθάκης Δωρόθεος, 47) Βερροίας καὶ Ναούσης Καλλίνικος, 48) Θεσσαλονίκης Παντελεήμων, 49) Φωκίδος Ἀθανάσιος, 50) Ἡλείας Γερμανός, 51) Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος Ἰάκωβος, 52) Κορινθίας Προκόπιος, 53) Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Γερμανός, 54) Σιδηροκάστρου Βασίλειος, 55) Φλωρίνης, Ἀλμωπίας καὶ Ἐορδαίας Βασίλειος, 56) Χίου Παντελεήμων, 57) Χαλκίδος Γρηγόριος, 58) Ἀλεξανδρουπόλεως Ἰωακείμ, 59) Σάμου καὶ Ἰκαρίας Εἰρηναῖος, 60) Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Προκόπιος, 62) Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου Χρυσόστομος.

Ἡ ἐκλογὴ διεξήχθη κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ ἀπὸ 16-17 Δεκεμβρίου 1959 Βασιλικοῦ Διατάγματος, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἔχοντος τὰ πρεσβεία τῆς ἀρχιερωσύνης Σεβ. Μητροπολίτου Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Χρυσοστόμου, παρισταμένου καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γρηγορίου Κασιμάτη. Χρῆθ Γραμματέως ἐξετέλει ὁ νεώτερος τῇ τάξει Σεβ. Μητροπολίτης Λήμνου κ. Παντελεήμων.

Τὴν Ἐπιτροπὴν ἐκλογῆς ἀπετέλεσαν ὁ Πρεσβυτέρων τῆς Συνεδρίας Σεβ. Μητροπολίτης Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Χρυσόστομος μετὰ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Προκοπίου καὶ Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εἰρηναίου.

Διαπιστωθείσης τῆς ἀπαρτίας μετὰ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ καταλόγου, ἐξ ἧς διεπιστώθη, ὅτι ἐπὶ συνόλου ἐγγεγραμμένων 61 ἐν τῷ καταλόγῳ ἦσαν παρόντες 57, ἀπουσιάζοντων τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ἀργολίδος κ. Χρυσόστομου, Κεφαλληνίας κ. Ἱεροθέου, Γυθείου καὶ Οἰτύλου κ. Φιλήμονος καὶ Κυθήρων κ. Μελετίου, ἐγένετο ἡ καθιερωμένη προσευχή, μεθ' ἧς ἐξήρατο ἡ ἐκλογὴ πρὸς ἀνάδειξιν τριῶν ὑποψηφίων. Περαιτωθείσης τῆς πρώτης ψηφοφορίας ἐξελέγησαν διὰ τὸ τριπρόσωπον ψηφοδέλιον οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ἀττικῆς Μεγαρίδος κ. Ἰάκωβος, λαβῶν ψήφους 32, Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως κ. Χρυσόστομος, λαβῶν ψήφους 23 καὶ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Γερμανός, λαβῶν ψήφους 16.

Μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκλογῆς ἤρξατο ἡ ψηφοφορία πρὸς ἀνάδειξιν Ἀρχιεπισκόπου, ἧς περαιτωθείσης ἐγένετο ἡ διαλογὴ τῶν ψήφων, αἵτινες κατενέμοντο ὡς ἐξῆς: Ἐπὶ συνόλου 57 ψηφισάντων ἔλαβον: α) ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰάκωβος 33 ψήφους, β) ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Χρυσόστομος 20 ψήφους καὶ γ) ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Γερμανός 4 ψήφους. Διαπιστωθεί-

σης οὕτω τῆς ἀπολύτου πλειοψηφίας ὑπὲρ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰακώβου ἐξελέγη οὗτος κατὰ τὴν πρώτην ψηφοφορίαν Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος.

Ἐν συνεχείᾳ ἐγένετο ἡ σύνταξις τοῦ Πρακτικοῦ ἐκλογῆς, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ὁποίου ὑπέβαλον τὰ συγχαρητήρια αὐτῶν πρὸς τὸν ἐκλεγέντα οἱ Σεβ. Μητροπολίται καὶ ὁ Ὑπουργὸς Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Κασσιμάτης. Ἐἶτα τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς ἀνεκοινώθη εἰς τὸν ἀναμένοντα ἔξωθι τῆς πύλης τοῦ ἱ. Ναοῦ Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἱ. Συνόδου, ἐνῶ συγχρόνως ἡ εἶδησις τῆς ἐκλογῆς ἀνηγγέλετο διὰ χαρμωσύνων κωδωνοκρουσιῶν. Μεθ' οὗ, ἀνοιγεῖσάν τῶν πυλῶν τοῦ ναοῦ, εἰσῆλθον εἰς αὐτὸν τὰ ἀναμένοντα πλήθη καὶ ἐτελέσθη, κατὰ τὴν καθιερωμένη ἐκκλησιαστικὴν τάξιν, τὸ Μέγα Μήνυμα, μετὰ τὸ πέρας τοῦ ὁποίου ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος κατηυθύνθη ἐν πομπῇ εἰς τὸ Ἀρχιεπισκοπικὸν Μέγαρον, ἔνθα ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια κλήρου καὶ λαοῦ.

Ἡ ἐκλογὴ τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου ἐπεκυρώθη διὰ τοῦ ἀπὸ 15 Ἰανουαρίου Βασιλικοῦ Διατάγματος, ὅπερ δημοσιεύθη εἰς τὴν «Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως», ἀναδημοσιεύεται εἰς ἄλλην σελίδα τοῦ παρόντος φύλλου. Ἡ ἐκλογὴ ἀνηγγέλη ὡσάυτως εἰς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1185 Ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἧτις καὶ ἀνεγνώσθη τὴν Κυριακῇ, 21ην παρ. μηνός, εἰς τοὺς Ἱ. Ναοὺς τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Ταύτην δημοσιεύομεν ὀλόκληρον ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος τεύχους.

Η ΔΙΑΒΕΒΑΙΩΣΙΣ ΚΑΙ Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΕΝΘΡΟΝΙΣΕΩΣ

Τῇ 18ῃ Ἰανουαρίου, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰάκωβος μετέβη, περὶ ὥραν 11ην, εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἔνθα παρέσχε τὴν κατὰ νόμον διαβεβαίωσιν αὐτοῦ ἐνώπιον τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως. Τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον συνάδεδον οἱ Σεβ. Μητροπολίται Κορινθίας κ. Προκόπιος, Ἡλείας Γερμανός, Φωκίδος κ. Ἀθανάσιος, Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κύριλλος, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανός, Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης κ. Χριστοφόρος, Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Πολύκαρπος, Κίτρους κ. Βαρνάβας καὶ Ἐάνθης κ. Ἀντώνιος, ὁ ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργὸς κ. Γρηγ. Κασσιμάτης καὶ ὁ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος καθηγητῆς κ. Ἰωάννης Καρμίρης. Τὸ κείμενον τῆς ὑπὸ τοῦ Μακαριώτατου δοθείσης διαβεβαίωσεως ἔχει ὡς ἐξῆς:

«Διαβεβαιούμαι ἐπὶ τῇ Ἀρχιερωσύνῃ μου, ὅτι θέλω ἐκπληρώσει τῇ θείᾳ Χάρτι τὰ Ἀρχιερατικά μου καθήκοντα μετὰ πάσης σπουδῆς καὶ δυνάμεως τηρῶν ἀπαρασάλευτους τοὺς θείους καὶ ἱερούς Ἀποστολικούς καὶ Συνοδικούς Κανόνας καὶ τὰς ἱεράς Παράδοσεις. Διαβεβαίω δὲ ἐπὶ τῇ Ἀρχιερωσύνῃ μου πίστιν εἰς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Βασιλείου».

Ἄμα τῷ πέρατι τῆς τελετῆς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος μετὰ τῆς ἀκολουθίας του μετέβη εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τῆς Μητροπόλεως, ἔνθα ἐγένετο ἐν ἐπισήμῳ τελετῇ ἡ ἐνθρόνισις αὐτοῦ χοροστατούντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κορινθίας κ. Προκοπίου. Κατ' αὐτὴν παρέστησαν ὁ Μέγας Αὐλάρχης κ. Λεβίδης, ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Χριστοφόρος, Ἀντιπρόσωποι Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν καὶ ξένων τοιούτων, οἱ παρεπιδημοῦντες Σεβ. Μητροπολίται, ὁ ἐκπροσωπῶν τὴν Κυβέρνησιν Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Χρ. Σολωμονίδης, ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς Θρησκευμάτων Καθηγητῆς κ. Βασίλειος Βέλλας, ὁ Νομάρχης Ἀττικῆς κ. Παπαρηγόπουλος καὶ λοιποὶ ἐπίσημοι.

Ἡ τελεσεθεῖσα Ἀκολουθία τῆς ἐνθρόνισεως ἔχει ὡς ἐξῆς:

Ὁ Διάκονος

Ἐδλόγησον Δέσποτα.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος
Ἐδλογητὸς ὁ Θεός...

Οἱ Χοροὶ

Ἐδλογητὸς εἰ, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν...

Ὅτε καταβάς...

Δόξα... Καὶ νῦν... Πάντα χορηγεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον...

Ὁ Διάκονος

Ἐλέησον ἡμᾶς ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός Σου...

Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν εὐσεβῶν καὶ Ὁρθοδόξων χριστιανῶν.

Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Ἰακώβου, τῆς Ἁγίας καὶ Ἱεραῆς Συνόδου, τῶν Ἁγίων Ἀρχιερέων, τῶν τε ἐνδημούντων καὶ τῶν ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις αὐτῶν.

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος

Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ εὐσεβεστάτου Βασιλέως ἡμῶν Παύλου, τῆς εὐσεβεστάτης Βασιλίσσης ἡμῶν Φρε δεσπίνης, τοῦ εὐσεβεστάτου Διαδόχου Αὐτῶν Κωνσταντίνου, παντὸς τοῦ Παλατίου, πάσης ἐν τῷ Κράτει Ἀρχῆς καὶ Ἐξουσίας, τοῦ κατὰ ξηρὰν, ἀέρα καὶ θάλασσαν φιλοχρίστου Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ καὶ παντὸς τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν ἔθνους.

Ὁ Διάκονος

Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ διαφυλαχθῆναι...

Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ εἰσακοῦσαι...

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος

Ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ Θεός...

Ἄμα τῷ πέρατι τῆς Ἀκολουθίας ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ματεὺς τῆς Ἱεραῆς Συνόδου Πανσοσ. Ἀρχιεπισκοπῆς κ. Θεόκλητος Φιλιππαῖος ἀνέγνωσε ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος τὴν ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος δημοσιευομένην Συνοδικὴν πρὸς τὸν Ἱερόν Κλήρον καὶ τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Ἐγκύκλιον καὶ τὸ ἐπίσης ἐν τοῖς πρόσθεν ἀναδημοσιευόμενον Β. Διάταγμα «περὶ ἀναγνωρίσεως καὶ καταστάσεως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Κυρίου Ἰακώβου». Μεθ' ὃ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐξεφώνησε τὸν ἐν σελίδι 63 τοῦ παρόντος δημοσιευόμενον ἐνθρονιστῆριον λόγον.

Εἶτα, μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἰακώβου γενομένην ἀπόλυσιν, οἱ χοροὶ ἔψαλαν τὴν φήμην τοῦ νέου Προκαθημένου καὶ τὸν Βασιλικὸν πολυχρονισμόν. Ἀκολουθῶς ὁ Μακαριώτατος ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια τοῦ ἐκπροσωποῦντος τὴν Α. Μεγαλειότητα Μ. Αὐλάρχου κ. Λεβίδου, τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Χριστοφόρου καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισήμων, ἐν συνεχείᾳ δὲ συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν Σεβ. Ἀρχιερέων καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισήμων μετέβη εἰς τὸ Ἀρχιεπισκοπικὸν μέγαρον, ἔνθα ἐδέχθη τὰς συγχαρητήριους εὐχὰς τῶν Ἱεραρχῶν, τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ Λαοῦ.

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΥΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΕΔΡΙΑΝ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Τῇ 20ῇ Ἰανουαρίου συνήλθεν ἡ Ἱερά Σύνοδος εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς συνεδρίαν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰακώβου, παρόντων τῶν Σεβ. Συνοδικῶν Συνέδρων Κορινθίας κ. Προκοπίου, Ἡλείας κ. Γερμανοῦ, Φωκίδος κ. Ἀθανασίου, Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κυρίλλου, Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονυσίου, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανοῦ, Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης κ. Χριστοφόρου, Σισανίου καὶ Σιατιστῆς κ. Πολύκαρπου, Κίτρους κ. Βαρνάβα καὶ Ἐάνθης κ. Ἀντωνίου. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Γερμανὸς δὲν προσήλθεν.

Γενομένης προσευχῆς, τὸν λόγον ἔλαβεν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

«Ἐν εὐχαριστίᾳ πολλῇ καὶ ἐν δοξολογίᾳ ἐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Πανάγαθον Θεόν, ὅστις οὕτως ἔκονομήσεν τὰ κατ' ἐμὲ τὰς ἡμέρας ταύτας, ἀναλαμβάνομεν σήμερον τὰ καθήκοντα ἡμῶν ὡς Προέδρον τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἀποτίοντες φόρον σεβασμοῦ καὶ τιμῆς πρὸς τὸν ἀείμνηστον προκατόχον ἡμῶν, Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κυρόν Θεόκλητον τὸν Β', δεόμεθα ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς μακαρίας αὐτοῦ ψυχῆς, ἔνθα τῶν εὐαρεστησάντων τῷ Θεῷ αἱ ψυχαὶ ἀναπαύονται.

Ἐν χαρᾷ δὲ προεπούση χαιρετίζομεν τὰς Ὑμετέρας Σεβασμιότητας καὶ τείνομεν ἀδελφικῶς χεῖρα

συνεργασίας μεθ' ἡμῶν καὶ ἐξαιτούμεθα τὰς Θεοδέκτους ὕμετέρας προσευχὰς ἐπὶ τῇ ἀναλύσει τῶν Προβιεραρχικῶν Ἡμῶν καθηκόντων, τὰ ὅποια, θεόθεν ὀδηγηθεῖσα ἡ σεπτὴ Ἱεραρχία τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐνεπιστεῦθη εἰς ἡμᾶς ἐν ἡμέραις δυσκολιῶν καὶ πολλῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ καθόλου ζωῇ τῶν Ἑθνῶν συνοχῆς, καθ' ἃς τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ἀποβαίνει ἀκρως ἐπίπονον, τῶν δὲ ἐκκλησιαστικῶν ταγῶν ἡ προσφορά πολλαπλῇ καὶ ἀπαραίτητος τυγχάνει.

Χαιρετίζομεν, ὡσαύτως, καὶ τὴν Βασιλικὴν Κυβέρνησιν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀξιότιμου Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου παρὰ τῇ Ἱεραῇ Συνόδῳ καὶ ἐξαιτούμεθα τὴν ἀπόλυτον συνεργασίαν καὶ συμπαράστασιν τῆς Πολιτείας ἐπὶ τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι μόνον σωτηριώδης προσφορά πρὸς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα, κατὰ τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἀλλὰ εἶναι καὶ προσφορά πρὸς τὸ ἔθνος, τὸ ὁποῖον εἶναι Ὁρθόδοξον χριστιανικόν, τῆς Ἱστορίας αὐτοῦ ἀείποτε συνδεθείσης μετὰ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀναφερόμεθα, περαιτέρω, εἰς τὸν Ἐνθρονιστῆριον λόγον ἡμῶν, τὸν ὁποῖον ἀνεπτύξαμεν κατὰ τὴν προχθὲς λαβοῦσαν χώραν Ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν Ἐνθρόνισιν ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ συνοπτικῶς πωρ περιελάβομεν τὰ ἀφορώντα εἰς τὰ γενικὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ζητήματα καὶ τὰ προβλήματα, τὰ ὅποια καὶ εἰς τὰς ὕμετέρας Σεβασμιότητας τυγχάνουσι γνωστά.

Κατὰ τὴν ἱερὰν ἐκείνην ὥραν ἐζητήσαμεν, κατενώπιον τοῦ Θεοῦ, τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ Λαοῦ, τὴν ἀπόλυτον καὶ ἀμέριστον συμπαραστάσιν ἀπάντων τῶν ἁγίων Ἱεραρχῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν περὶ ἡμᾶς Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας. Τὸ αὐτὸ πράττομεν καὶ κατὰ τὴν ἐνακτῆριον ταύτην συνεδρίαν τῆς περὶ ἡμᾶς Διαρκοῦς Ἱεράς Συνόδου, διότι ἔχομεν ἀκλόνητον τὴν πεποιθήσιν, ὅτι τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, καὶ δὴ τὸ ἀναγόμενον εἰς τὴν ἀποστολὴν καὶ τὰ καθήκοντα τῆς Ἱεράς Συνόδου τόσον τῆς Διαρκοῦς ὅσον καὶ τῆς Ἱεραρχίας, τότε μόνον προάγεται καὶ εἶναι ἀποδοτικόν, ὅταν ἅπαντες οἱ παρακαθήμενοι καὶ βουλευόμενοι Ἱεράρχαι συνεργάζονται διὰ τὸ καλὸν τῆς Ἐκκλησίας, τὸ κῆρος τῆς ὁποίας, παρ' ὅλας τὰς ἐπιθέσεις τῶν ζητούντων τὸ κακὸν αὐτῆς, παραμένει ἀκλόνητον παρὰ τῷ εὐσεβεστάτῳ Ἑλληνικῷ Λαῷ.

Ἐὰν ἐλέγομεν, ὅτι ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας ἀφ' ὅτου ἀναλαμβάνει τὰ καθήκοντα αὐτοῦ τυγχάνει ὁ πρῶτος ὑπεύθυνος διὰ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ πράγματα μὲ συννυπευθύνους ἅπαντας τοὺς περὶ αὐτὸν Ἱεράρχας, οὐδόλως θὰ ἐξηρχόμεθα τῆς πραγματικότητος. Ἀλλὰ αὐτὴ ἡ πραγματικότης, ἂν ὑποχρεοῖ τὸν Προκαθήμενον νὰ συνεργάζεται μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν, οὐδόλως παρέχει ἐξ ἄλλου δικαίωμα εἰς αὐτοὺς νὰ μὴ συνεισφέρωσι τὴν ἐαυτῶν ὑψίστην συμβολήν, καθ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία, καὶ συγκεκριμένως ἡ ἀνωτάτη διοίκησις αὐτῆς, εἶναι κοινόν τι ἔργον καὶ οὐχὶ ἀτομικὴ τις προσπάθεια.

Ὡς ὑπεραγαπήσαμεν ἐν τῷ Ἐνθρονιστηρίῳ ἡμῶν λόγῳ ἢ σχέσις ἡμῶν πρὸς τὴν σεπτὴν Ἱεραρχίαν θὰ εἶναι σχέσις ἀγάπης καὶ ἐκζητήσεως τῆς συνεργασίας καὶ συμπράξεως αὐτῆς μεθ' ἡμῶν. Εἴμεθα δὲ βέβαιοι ὅτι τὴν συνεργασίαν ταύτην θὰ τὴν ἔχομεν ἀμέριστον, διότι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἔχει καταστή τὸ κέντρον ἀπάσης τῆς διορθοδόξου κινήσεως.

Ζητοῦμεν περαιτέρω, τὴν συνεργασίαν τῶν παρ' ἡμῖν Θεολογικῶν Σχολῶν, δεδομένου ὅτι αἱ Σχολαὶ αὗται εἶναι αἱ θεολογικῶς ὑποβοηθούσαι τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ὄχι μόνον δὲν πρέπει νὰ ἀποξενωθοῦν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ ὀφείλουν νὰ συντρέχουν εἰς τὸ ἔργον τῆς διοικήσεως Ἐκκλησίας, τιθέμενοι πάντοτε καὶ ἀπὸ πάσης θυσίας εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς.

Θὰ ἦτο ἀμελέτητον τὸ νὰ ἀναπτύξωμεν σήμερον ἐνώπιον τῆς Ἱεράς Συνόδου πλήρες πρόγραμμα ἐνεργείας καὶ δράσεως διὰ τὰ γενικὰ καὶ ἰδικὰ τῆς Ἐκκλησίας ζητήματα. Σπουδὴ προγραμματισμοῦ σημαίνει, καθ' ἡμᾶς, ἐντυπωσιακὴν ἐνέργειαν ἐκ τῆς ὁποίας δὲν βλέπομεν τὴν οὐσιαστικὴν ὠφέλειαν.

Ἐπιφυλασσόμεθα, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἵνα καιρῷ τῷ δέοντι καὶ κατόπιν μελέτης ἐνδελεχοῦς, θέσωμεν ὑπὸ τὴν κρίσιν ὑμῶν ἀπόψεις καὶ σκέψεις περὶ ρυθμίσεως τῶν παρ' ἡμῖν δυσκόλων Ἐκκλησιαστικῶν προβλημάτων.

Εἶναι γνωστὸν, ὅτι καὶ Καταστατικῷ Χάρτιν δεόμεθα, καὶ ἡ μόρφωσις τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου χρήζει μελέτης καὶ διαρθρώσεως, καὶ τὰ οικονομικὰ τῆς Ἐκκλησίας δεόνται συστηματικῶς πρὸς καλλιτέραν ἀπόδοσιν, ἀλλὰ καὶ ἐκκλησιαστικῆς τελείας δικονομίας κατ' οὐσίαν στερούμεθα.

Πάντα ταῦτα, τὰ ὁποία ἀκροθιγῶς ἀναφέρομεν ἐνταῦθα, καὶ ἄλλα πολλὰ ἔχομεν ν' ἀντιμετωπίσωμεν καὶ νὰ ρυθμίσωμεν, εἴτε ἀμέσως εἴτε καὶ σὺν τῷ χρόνῳ προϊόντι, ἀναλόγως τῆς ἐπιτακτικότητος μετὰ τῆς ὁποίας ἐμφανίζονται ἢ τῆς ἐνδεχομένης ἀναβλητικότητος, ἀφοῦ θέσωμεν ὑπ' ὄψιν ὀλοκλήρου τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας καὶ ἔχομεν τὴν σύμφωνον αὐτῆς γνώμην.

Ἐπὶ πᾶσι τούτοις, ἐπικαλοῦμαι ἐφ' ὑμᾶς τοῦ Θεοῦ τὴν βοήθειαν καὶ τὴν δύναμιν πρὸς περαιτέρω ἄσκησιν τῶν Συνοδικῶν ὑμῶν καθηκόντων, καὶ ἰκετεύω τὸν πανοικτίρομον Θεόν, ὅπως πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου πάρεσσι ἐπὶ τὸ ἔργον μου, ὡς φωτισμός, ὡς δύναμις, ὡς παρηγορία, καὶ ὅπως ἀξιώσῃ με, ἵνα προσκομίσω τῇ Μητρὶ μου Ἐκκλησίᾳ καρπὸν πολλὸν καὶ ὠφέλιμον, πρὸς δόξαν τοῦ εὐλογητοῦ Ὁνοματός Του».

Ἀπαντῶν ὁ ἐκ τῶν παρισταμένων πρῶτος τῇ τάξει Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Προκόπιος εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Μακαριώτατε, μετὰ χαρᾶς ἡ Ἱ. Σύνοδος ὑποδεχομένη Ὑμᾶς σήμερον, εἰς πρώτην αὐτῆς συνεδρίαν, εὐχεται τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι μακρότητα ἡμερῶν καὶ ὕγιαν, ἵνα δονηθῇ καὶ ὑπὸ τὴν Προεδρίαν Αὐτῆς νὰ ἐπιληφθῇ τῆς λύσεως τῶν ἀπασχολούντων τὴν Ἐκκλησίαν ζητημάτων. Νὰ εἴσθε δὲ βέβαιοι, ὅτι θὰ ἔχῃτε ἀνεπιφύλακτον τὴν συμπαραστάσιν τῆς Ἱ. Σ. Νὰ ζῆτε Μακαριώτατε».

Ἀκολούθως ὁ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος Καθηγητῆς κ. Ἰωάννης Κερμῖρης εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Ἐπιτρέψατέ μοι, Μακαριώτατε, νὰ διαβιβάσω ἑμῖν, ἐπὶ τῇ ἀναλήφει τῶν προεδρικῶν Σας καθηκόντων, τὰς συγχαρητηρίους προσησεις καὶ εὐχὰς τῆς Κυβερνήσεως, εἰς ἃς ἐπιθυμῶ νὰ προσθέσω καὶ τὰς ἰδικὰς μου. Εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ἡ ἀκριβὴς γνώσις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων καὶ ἡ μακρὰ διοικητικὴ πείρα ὑμῶν, ἦν ἀπεκτῆσατε ἐν διαφόροις καιρίοις ἐκκλησιαστικοῖς λειτουργήμασιν, ἤδη ἀπὸ τῶν κοινῶν φοιτητικῶν χρόνων ἡμῶν ἐπὶ τοῦ ἀλήστου μηνῆς σοφοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ὁποίου ἐμαθητεύσατε, θέλουσι συμβάλει εἰς τὴν πλήρη ἐπιτυχίαν τοῦ ἄκρως ὑπευθύνου καὶ πολυμόχθου ἔργου, ὅπερ ἐπωμίσθητε. Χωρῆσατε, λοιπόν, Μακαριώτατε, εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ ἐξαγγελθέντος προγράμματός Σας καὶ ὁ Θεὸς τῆς Ἐκκλησίας Δομήτωρ καὶ Κυβερνήτης εἴη βοηθὸς Ὑμῶν ἐν τούτῳ, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας του, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος».

ΑΙ ΜΕΤΕΠΕΙΤΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Τῇ 20ῇ Ἰανουαρίου συνήλθε ἡ Ἱερά Σύνοδος εἰς τὴν πρώτην ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰακώβου συνεδρίαν αὐτῆς. Κατ' αὐτὴν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Προκόπιος προσεφώνησε καταλλήλως τὸν νέον Πρόεδρον τῆς Ἱ. Συνόδου, ὡσαύτως δὲ ἐχαιρέτησε τοῦτον ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ὁ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος Καθηγητῆς κ. Ἰωάν. Καρμίρης. Τὸ κείμενον τῶν προσφωνήσεων ὡς καὶ ὁ κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίαν ἐκφωνηθεὶς λόγος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου δημοσιεύεται ἀλλοχοῦ τοῦ παρόντος.

Κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίαν ἀνεγνώσθη ἐπιστολὴ τοῦ ἀπουσιάζοντος ἐκ τῆς συνεδρίας πρώτου τῆ τάξει Συνοδικοῦ Συνέδρου Σεβ. Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Γερμανοῦ, δι' ἧς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἐζήτηι, ὅπως μὴ προεδρεύῃ τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱ. Συνόδου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ἰακώβος, μέχρι πέρατος τῶν ἐνεργουμένων ἀνακρίσεων διὰ τὰ κατ' αὐτοῦ καταγγελλθέντα.

Γενομένης συζητήσεως ἀπεφασίσθη, ὅπως ἐξακολουθήσῃ προεδρεύων τῆς Ἱ. Συνόδου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος, δεδομένου ὅτι δὲν εἶχον βεβαιωθῆ αἱ κατ' αὐτοῦ καταγγελίαι, ὡς μὴ ληξασῶν τῶν διενεργουμένων ἀνακρίσεων. Πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἱ. Συνόδου διαφωνήσας ὁ Μακαριώτατος, διὰ λόγους, ὡς ἐδήλωσεν, εὐθιξίας, ἀπεχώρησε τῆς συνεδρίας, καθήκοντα δὲ μετὰ ταῦτα ἀνέλαβεν ὁ πρῶτος τῆ τάξει ἐκ τῶν παρευρισκομένων Συνέδρων Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Προκόπιος.

Μετὰ ταῦτα ἡ Ἱ. Σύνοδος, ἐπιληφθεῖσα τοῦ ἔργου τῆς, ὥρισε ὡς ἀνακριτὴν τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Σιατίσσης κ. Πολύκαρπον, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ οἰκειοθελῶς παραιτηθέντος Σεβ. Μητροπολίτου Ξάνθης κ. Ἀντωνίου.

Τῇ 25ῃ Ἰανουαρίου τρ. ἔτους συνήλθον προσκλήσει τοῦ Μακαριωτάτου ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Ἱ. Συνόδου οἱ ἐν Ἀθήναις παρεπιδημοῦντες Σεβ. Μητροπολίται. Προτάσει δὲ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Γερμανοῦ ἡ ἐν λόγῳ συνάθροισις τῶν Σεβ. Ἀρχιερέων ἐθεωρήθη ὡς ἀπλῆ σύσκεψις μὴ ἔχουσα ἐπίσημόν τινα χαρακτῆρα. Ὅπερ καὶ ἐγένετο ἀποδεκτόν. Ἐν τῇ συσκέψει ταύτῃ τῶν Σεβ. Ἀρχιερέων ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀνέπτυξε τὰ τοῦ δημιουργηθέντος θορύβου περὶ τὴν ἐκλογὴν του, καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν γενομένην σύστασιν περὶ παραιτήσεώς του ἰδίᾳ δὲ τὴν διαφαινομένην πρόθεσιν τῆς Πολιτείας πρὸς ἀνάμιξιν τῆς εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα δηλώσας ὅτι θέτει ἑαυτὸν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἱ. Συνόδου. Μετὰ ταῦτα ἀπεχώρησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίται καὶ παρέμεινον μόνον συνεδριάζοντες οἱ Σεβ. Συνοδικοὶ Σύεδροι. Γενομένης δὲ διεξοδικῆς συζητήσεως περὶ τοῦ θέματος τῆς ὑποβολῆς τῆς παραιτήσεως τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἀπεφασίσθη, ὅπως ἀποσταλῇ παρὰ τῷ Ἰπουργῷ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὀρθοσκευμάτων κ. Γρ. Κασσιμάτῃ, τριμελῆς ἐκ Συνοδικῶν Συνέδρων Ἐπιτροπὴ πρὸς διακρίβωσιν

τῶν κυβερνητικῶν προθέσεων. Ἡ ἐπιτροπὴ ἀπαρτιθεῖσα ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Θεσσαλιώτιδος κ. Κυρίλλου, Κίτρου κ. Βαρνάβα καὶ Ξάνθης κ. Ἀντωνίου μετέβη εἰς τὸν Ἰπουργόν κ. Γρηγ. Κασσιμάτην, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου κ. Ἰωάν. Καρμίρη, ἐπιστρέψασα μετὰ ἡμίωρον περὶπου καὶ ἀνέφερε τῇ Ἱ. Συνόδῳ τὰ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ κ. Ἰπουργοῦ διαμειφθέντα. Ὁ Μακ. Πρόεδρος διδῶν, ὅτι ἡ παραμονὴ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Θρόνου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν κατόπιν τῆς σαφῶς πλέον ἐκδηλωθείσης ἐπιθυμίας τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως ἐπέμβῃ εἰς τὰ τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, καὶ πρὸς ἀποτροπὴν τούτου, ὑπέβαλεν τὴν παραίτησιν του ἀπὸ τοῦ θρόνου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, τὸ κείμενον τῆς ὁποίας ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Ἐκλεγείς ὑπὸ Θεοῦ ἐδηγηθέντων Ἱεραρχῶν τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Προκαθήμενος αὐτῆς, κανονικῶς καὶ νομίμως καὶ ἀναλαβὼν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐνθρονισεῶς μου τὴν διακυβέρνησιν τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἀγομαι εἰς τὴν ἀπόφασιν καὶ ἤδη προβαίνω εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἵποβολῆς τῆς παραιτήσεώς μου ἀπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου τῶν Ἀθηνῶν, οὐ μέντοι γε τῆς Ἀρχιερωσύνης μου, οὐχὶ οἰκεία βουλή, ἀλλὰ πολλῇ καὶ καταθλιπτικῇ τῆς Κυβερνήσεως πίεσει, πρὸς ἀποτροπὴν ἀναμίξεως τῆς Πολιτείας εἰς τὴν ἐσωτερικὴν σύστασιν καὶ διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν ἀνάμιξι, ὡς ἐκὸς τοῦ κανονικοῦ συστήματος διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας εὐρισκομένην, θεωρῶ καταστρεπτικὴν καὶ ὀλεθρίαν διὰ τὸ κῶρος καὶ τὴν κανονικὴν αὐτοτέλειαν τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν ἱγάπησα μέχρι λατρείας, καὶ ὑπηρετήσα πιστῶς καὶ ἀφωσιωμένως ἐπὶ 44 συναπτά ἔτη.

» Θυσιάζω καὶ σφαγιάζω ἑμαυτὸν καὶ ῥίπτομαι ὡς Ἰωνᾶς εἰς τὴν θάλασσαν, χάριν τῆς κανονικῆς διοικήσεως καὶ ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ Ἱεραρχία θὰ ἐκτιμῆσῃ τὴν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοθυσίαν μου καὶ ὀλοκληρωτικὴν προσφορὰν μὲ τὴν διάπυρον εὐχὴν ὅπως ἡ Πολιτεία μὴ τολμήσῃ νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐὐχαριστῶ τὸν Θεὸν μου διὰ τὴν περὶ ἐμοῦ ἀνεξιχνίαστον αὐτοῦ οἰκονομίαν καὶ δέομαι αὐτοῦ, ὅπως τὴν Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ, καὶ δὴ τὴν τῆς Ἑλλάδος τοιαύτην, διατηρῇ ἀνωτέραν πάσης ἐσωθεν ἢ ἔξωθεν ἐπερχομένης ἐπιβουλῆς».

Μετὰ ταῦτα ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀνεχώρησεν εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Μέγαρον Κηφισίας, ὅπου ἐφησυχάζει.

Ἀπολυτίκιον τοῦ Ἁγίου Χαράλαμπος

Ὡς στόλος ἀκλόνητος, τῆς Ἐκκλησίας Χριστοῦ, καὶ λόγος ἀειφωτός, τῆς οἰκουμένης σοφέ, εδείχθης, Χαράλαμπε· ἔλαμψας ἐν τῷ κόσμῳ διὰ τοῦ μαρτυρίου· ἔλυσας καὶ εἰδῶλον τὴν σκοτόμαναν, μάκαρ· διὸ ἐν παρησίᾳ Χριστῷ, πρέσβευε σωθῆναι ἡμᾶς.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΝ ΖΩΗΝ ΕΝ ΝΑΞΩ,

(Παρατηρήσεις καὶ σκέψεις ἐπὶ τῆς θρησκευτικῆς καταστάσεως τῶν κατοίκων τῆς Χώρας Νάξου, κατὰ τὴν δεκαετίαν 1950-1960).

«Κάθε ἄνθρωπος ἔχει νὰ ὑπάγῃ εἰς ἓνα τόπον τῆς ἄλλης ζωῆς μένοντας ἀθάνατος κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, ἢ εἰς τὸν παράδεισον ἢ εἰς τὴν κόλασιν. Λοιπὸν καὶ ἐγώ. Τοῦτον τὸν τόπον κάθε ἕνας τὸν ἐτοιμάζει ἀπὸ ἐτουστὴν τὴν ζωὴν ἢ μὲ τὰ καλὰ ἔργα ἢ μὲ τὰ κακὰ»¹, διδάσκει μὲ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν ἀπλότητα καὶ σαφήνεια, ὁ νέος Ἅγιος τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, Ὁσῖος Νικόδημος, ὁ Ἁγιορείτης, ὁ ἐκ Νάξου. Ἡ παρούσα ζωὴ πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῆται ὑπὸ τῶν χριστιανῶν ὡς προετοιμασία διὰ τὴν ἄλλην, τὴν μέλλουσαν, τὴν αἰώνιον ζωὴν. Ἐπομένως τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τοὺς Ναξίους. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ παρούσα μελέτη σκοποῦν ἔχει νὰ παρουσιάσῃ τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν καὶ κατάστασιν τῆς Νάξου—Χώρας—κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Παροναξίας διακονίας μου, ἦτοι κατὰ τὴν δεκαετίαν 1950-1960· νὰ ἐμφανίσῃ τὴν σημερινὴν πραγματικότητα, ὅσον ἀφορᾷ τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν τῆς Χώρας· νὰ περιγράψῃ μὲ χαρὰν καὶ ἱκανοποίησιν τὴν εὐχάριστον πλευρὰν· νὰ ἐπισημάνῃ τὰ σκιερὰ σημεῖα, διότι καὶ αὐτὰ ὑπάρχουν· νὰ ἐξετάσῃ τὰ αἷτια καὶ ἀφορμὰς αὐτῶν· καὶ νὰ ὑποδείξῃ τὰ μέτρα, τὰ ὅποια πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων, διὰ νὰ ἀνθίσῃ καὶ εἰς τὴν Νάξον ἡ πνευματικὴ ζωὴ. Πάντα δὲ ταῦτα ἐν πνεύματι ἀγάπης.

Ἐπιβάλλεται δὲ χάριν αὐτοῦ τούτου τοῦ πνευματικοῦ συμφέροντος τῶν ἀγαπητῶν Ναξίων νὰ ἐργασθῶν οὗτοι διὰ μίαν ἀναγέννησιν τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς. Πάντες οἱ Ναξιοὶ καὶ ἰδιαιτέρως οἱ κάτοικοι τῆς Χώρας, οἱ ὅποιοι καυχῶνται, καὶ δικαίως, ὅτι ἐξ αὐτῶν, προῆλθεν ὁ λαμπρὸς ἀστὴρ, ὁ διαλάμπας κατὰ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ὀγδόου καὶ ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος, Ὁσῖος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης καλούμενος. Ἄλλ' ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὑπῆρξεν εἰς ἐκ τῶν πρωτοπόρων καὶ πρωτεργατῶν διὰ τὴν ἀνθισιν τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους τῆς δουλείας, μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν καὶ ζηλωτῶν συνεργατῶν του, οἱ ὅποιοι «ἐννοοῦσαν νὰ ξαναφέρουν τόσο στὸ μοναχισμό, ὅσο καὶ στοῦ λαοῦ γενικὰ τὴ ζωὴ, τὸ πρωτοχριστιανικόν, τὸ γνήσιο τοῦ Χριστοῦ πνεῦμα»². Θὰ εὐφραίνεται δὲ ἐν οὐρανοῖς ἡ ἀγία του ψυχὴ, ὅταν βλέπῃ τοὺς συμπολίτας του νὰ προοδεύουν εἰς τὴν ἐν Χριστῷ πνευματικὴν ζωὴν καὶ νὰ πραγματοποιοῦν ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἐδίδαξε καὶ ἔγραφε εἰς τὰ ἐποικοδομητικώτατα συγγράμματά του.

Εἶναι μήπως ἀνάγκη νὰ τονισθῇ ἡ μεγάλη ἀποστολή, ἀλλὰ καὶ εὐθύνη τῶν Ναξίων; Εἶναι ἀνάγκη

νὰ ὑπενθυμίσῃ ἡ παρούσα μελέτη τὴν κλῆσιν, τὴν ὑψηλὴν καὶ θεῖαν κλῆσιν τῶν Ναξίων, κατὰ τοὺς σημερινούς ἰδίᾳ χρόνους, ὡς καὶ τὸ καθήκον αὐτῶν νὰ μελετήσουν καὶ προβάλλουν τὸν Μέγαν Ἅγιόν των, ὡς ἀλάνθαστον ὁδηγὸν ἀναγεννήσεως καὶ ἀναπλάσεως αὐτῶν;

Ἄλλὰ, διὰ νὰ πραγματοποιηθοῦν ταῦτα, εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ μελέτη βαθεῖα μετὰ προσοχῆς τῆς σημερινῆς πραγματικότητος. Ἀπὸ τὰ συμπεράσματα δὲ αὐτῆς νὰ ληφθοῦν αἱ ὀρθαὶ ἀποφάσεις, καὶ λύσεις καὶ δοθοῦν ἐν συνεχείᾳ αἱ ὁδηγίαι καὶ οἱ τρόποι μιᾶς ἐπιτυχούς προσπάθειας.

Ποία λοιπὸν ὑπῆρξεν ἡ θρησκευτικὴ κατάσταση κατὰ τὴν δεκαετίαν 1950-1960 ἐν τῇ Χώρᾳ τῆς Νάξου;

Α' Εὐδοίωνα σημεῖα.

Ἀρχίζω ἀπὸ τὰ εὐδοίωνα σημεῖα, ὅχι μόνον διότι πολὺ εὐχάριστον εἶναι νὰ ὁμιλήσῃ τις περὶ εὐχαρίστων πραγμάτων, τὰ ὅποια εὐχαριστοῦν καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς ἀκροατάς του ἀλλὰ καὶ κατὰ καθήκον. Ἀπὸ πολλοὺς πολλάκις ἠκούσθησαν παράπονα καὶ κρίσεις καὶ ἐπιπονήσεις αὐστηραί, διὰ τὴν ἐν γένει θρησκευτικὴν ἐν τῇ πόλει τῆς Νάξου κατάστασιν. Δίκαιον νὰ ἀκουσθῇ καὶ ἡ ἄλλη πλευρά, νὰ παρουσιασθῇ ἡ πραγματικότης, νὰ γνωσθῇ ἡ ἀλήθεια διὰ νὰ δυνηθοῦν οἱ εἰδικοί καὶ ὁδηγηθοῦν ἀσφαλῶς εἰς τὰ ὀρθὰ συμπεράσματά των.

Σημειῶνω λοιπὸν μὲ χαρὰν τὰ ἐξῆς χαρακτηριστικὰ τῆς εὐλαβείας τῶν Ναξίων:

1. Διὰ τὸν ἐπισκέπτην τῆς Νάξου—τὸν προσεκτικὸν καὶ σοβαρὸν—προξενεῖ πολὺ εὐχάριστον ἐντύπωσιν τὸ φαινόμενον τῶν καθαρῶν καὶ περιποιημένων ναϊδρίων τῆς πόλεως καὶ μάλιστα κατὰ τὴν νύκτα, ὅτε τὸ ἱερὸν φῶς τῶν κανδηλῶν των ἐκπέμπει ἓνα φωτισμὸν κατ' εὐθείαν εἰς τὰς ψυχὰς καὶ τὰς καρδίας τῶν διερχομένων. Καὶ εἶναι πράγματι πολὺ συγκινητικὸν τὸ φαινόμενον τῶν κατασκευαστῶν ναϊδρίων μὲ τὴν τῶσον λαμπρὰν παρουσίαν των! Τὴν σιωπηρὰν διδασκαλίαν των! Τὸν ὑπέροχον συμβολισμόν των! Τοῦτο δὲ ὀφείλεται εἰς τὴν εὐλάβειαν τῶν Ναξίων καὶ μάλιστα τῶν γυναικῶν, αἱ ὅποια καθ' ἑκάστην πρωτὴν καὶ ἑσπέραν—γνωρίζω περιπτώσεις καὶ τὴν μεσημβρίαν—ἐπισκέπτονται τὰ διάφορα ναϊδρία, διὰ νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀφῆν τῶν κανδηλῶν των. Μὲ ἰδικόν των ἔλαιον, τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ὁποίου ἀφιερώνουν εἰς τὸν Ναὸν καὶ μὲ ἰδικὰ των κηρία, προσφέρουν πολλάκις καὶ θυμίαμα καὶ ἀναφέρουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὰς προσευχὰς των πρὸς τὸν Κύριον, πρὸς τὸν Ὅποιον προβάλλουν μεσίτην των τὸν Ἅγιον τοῦ ναϊδρίου. Καὶ εὐωδιάζεται ὁ τόπος ἀπὸ τὸν λιβανωτόν. Καὶ χαίρεται ἡ ψυχὴ βλέπουσα πολλὰς Χριστιανὰς τῆς Χώρας μὲ τὸ θυματήριον εἰς χεῖρας καὶ τὰ λοιπὰ χρεῖδῃ διὰ τὴν ἄσκησιν τοῦ ἱερωτάτου καθήκοντός των.

Καὶ δὲν εἶναι μόνον τὸ ζήτημα τῆς διατηρήσεως τῶν κανδηλῶν τῶν 22 ναϊδρίων τῆς πόλεως. Κατὰ τὴν

1. Νικόδημου τοῦ Ἁγιορείτου. Γυμνάσματα Πνευματικά, ἔκδοσις γ' Ἀθῆναι 1895, σελ. 402.
2. Νικολάου Ἐμμ. Ἀρχᾶ. Ἀθανάσιος ὁ Πάριος, Ἐν Ἀθῆναις 1960, σελ. 27.

περὶ ἧς ὁ λόγος δεκαετίαν ἅπαντα σχεδὸν ἐπεσκευάσθησαν γενικῶς ἢ μερικῶς ἀναλόγως τῶν ἐπειγουσῶν ἀναγκῶν των. Ὑπῆρξε δὲ ὁμολογουμένως συγκινητικὴ ἡ συμμετοχὴ τῶν ἀγαπητῶν Ναξίων εἰς τὴν ἐπισκευὴν τῶν ναϊδρίων των. Διότι μόλις ἐγένετο λόγος διὰ τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐπισκευῆς ἤρχιζον, αὐθορμητῶς πολλάκις καὶ αἱ εἰς χρῆμα ἢ εἶδος προσφοραί. Εἰς εἶδος μὲν ἄσβεστος, πλίνθοι, τσιμέντο καὶ ὕδωρ ἀκόμη, τὸ ὁποῖον μετέφερον οἱ πτωχότεροι ἐκ τῆς Φουντάνας. Εἰς χρῆμα δὲ διὰ τῆς πενταδράχμου κυρίως εἰσφορᾶς ὄλων, τοὺς ὁποίους ἐπισκεπτὸν προσωπικῶς ζητῶν τὴν συνδρομὴν των. Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ δηλώσω ὅτι δὲν ἔχω οὔτε μίαν περίπτωσιν Ναξίου, τὸν ὁποῖον ἐπεσκέφθην καὶ δὲν ἔλαβον τὸν ὀβολὸν του—μικρὸν ἢ μέγαν ἀδιάφορον—διὰ τὴν ἐπισκευὴν τῶν ναϊδρίων. Παλλαϊκὴ ἦτο ἡ συμμετοχὴ διὰ τὴν ἀνακαινίσιν. Καὶ πολλάκις ὁ ἑορτασμός κατὰ τὴν πρώτην λειτουργίαν—ἐν εἶδει ἐγκαινίων—εἰς τὸ ἀνακαινισθῆν ναϊδρίον. Ποῖος δὲν ἐνθυμεῖται τὸ πλῆθος τῶν φιλακολούθων, οἱ ὁποῖοι προσῆλθον εἰς τὸν ἐσπερινὸν τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν τὴν 7ην Νοεμβρίου 1959 εἰς τὸ ἀνακαινισθῆν πλήρως ἱερὸν ναϊδρίον τῶν Ταξιαρχῶν Φουντάνας; Τοῦτο ἡρημώθη κατὰ τὴν ἀπαίσιαν μνήμην κατοχῆν, αἱ δὲ ἱεραὶ του Εἰκόνας παρέμειναν ἔκτοτε ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ Βήματος τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Νάξου. Τὸ σύνθημα τῆς ἐπισκευῆς του συνεκίνησεν ἅπαντας. Καὶ ἐντὸς ὀλίγου, διὰ γενναίας εἰσφορᾶς τῶν ἐνοριτῶν³ κατέστη δυνατὴ ἡ τέλεισις τῆς πρώτης λειτουργίας κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς πανηγύρεως τῶν Ταξιαρχῶν. Πῶς νὰ λησμονηθῇ ὁ πρωτοφανὴς ἐκεῖνος ἱερὸς συναγερμός καὶ ἡ μέχρι δακρύων συγκίνησις τῶν προσελθόντων, ὅταν ὑπὸ τοὺς ἦχους τῶν κωδῶνων, προπορευομένων τῶν ψαλτῶν, καὶ τῶν ἱερῶν ἐξαπτερόγων μετεφέρθησαν, ἐν ἱερᾷ πομπῇ, αἱ ἅγιοι Εἰκόνας ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ, ἔνθα ἐφυλάσσοντο ἐπὶ ὀλόκληρον εἰκοσαετίαν, καὶ ἐναπετέθησαν εἰς τὸ ναϊδρίον ἐπὶ τοῦ καινουργοῦς ἐκ ξύλου τέμπλου του;

2. Ἀλλὰ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Ναξίων δὲν περιωρίσθη μόνον διὰ τὴν ἐπισκευὴν καὶ συντήρησιν τῶν ναϊδρίων των. Πάντοτε προσῆλθον καὶ ἔλαβον ἐνεργὸν μέρος μετ' ἐκκλησιαστικῆν προθυμίαν εἰς τὰς εὐκαιρίας τῶν θρησκευτικῶν ἑορτῶν καὶ λοιπῶν ἐκδηλώσεων, τὰς ὁποίας ἐδημιούργει ἡ Ἐκκλησία. Θὰ ἐνθυμῶνται ἀσφαλῶς οἱ ἀγαπητοὶ Νάξιοι τὰς ὀκταήμερους ἑορταστικὰς ἐκδηλώσεις διὰ τὴν ἱερὰν μνήμην τοῦ Ὁσίου Νικοδήμου. Δὲν θὰ ἐλησμόνησαν ἀσφαλῶς καὶ τὰς συγκεντρώσεις κατὰ τὰς ἱεράς ἀκολουθίας τοῦ Δεκαπενταγούστου, κατὰ τὰς ὁποίας καθ' ἑκάστην πρώτην ἐτελεῖτο ἡ Θεία Λειτουργία—κατὰ τὸ πρόγραμμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως—εἰς τὴν διάφορα ναϊδρία καὶ καθ' ἑκάστην ἑσπέραν εἰς τὸν Ἱερὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν ἢ ἀκολουθία τῆς παρακλήσεως πρὸς τὴν Παναγίαν μετὰ τοῦ ἀπαραιτήτου θείου κηρύγματος. Κανεὶς δὲν ἔμεινεν ἀδιάφορος. Ἀλλὰ πολλοί, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, καὶ πρὸ παντὸς γυναῖκες, ἔσπευδον καὶ ἐλάμβανον μέρος εἰς τὰς ἱεράς ἀκολουθίας καὶ παρηκολούθουσαν

τὰ κηρύγματα καὶ ἐν γένει ἐχρησιμοποιοῦσαν ψυχωφελῶς τὰς εὐκαιρίας, τὰς ὁποίας ἐδημιούργει ἡ Ἐκκλησία.

3. Τί δὲ νὰ εἶπω διὰ τὸ ἄλλο ἐκεῖνο, τὸ συγκινητικώτατον καὶ τὸ ὁποῖον συνεκλόνησε βαθύτατα. Κατὰ τὰς ἱεράς περιόδους τῶν νηστειῶν τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, τοῦ Δεκαπενταγούστου, τοῦ Σαρανταήμερου, καὶ πρὸ παντὸς τὰς παραμονὰς τῶν μεγάλων ἑορτῶν, δὲν ἦτο ἀσύνηθες τὸ φαινόμενον ἀνθρώπων, πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας, οἱ ὁποῖοι μετὰ παρεκάλου θερμῶς, καὶ ἔξω ἀκόμη τοῦ Ἱεροῦ, νὰ ἐπιτρέψω εἰς αὐτοὺς νὰ προσέλθουν καὶ κοινωνήσουν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων! Διότι ἠμποδίζοντο ἕνεκα διαφορῶν λογῶν. Καὶ ἦσαν μετὰ αὐτῶν βιοπαλαισταί, ἐπαγγελματῆαι καὶ νέοι. Ἐργάζονται εἰς τὸ κατάστημά των καὶ πιθανὸν νὰ φαίνονται ἀδιάφοροι διὰ τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν, πλὴν ὅμως κατὰ βάθος ἔχουν λεπτήν καὶ ἀπλοῖκην ψυχὴν, τὴν ὁποίαν δονοῦν ἱερώτατα αἰσθήματα διὰ μίαν ἀνωτέραν καὶ πνευματικὴν χριστιανικὴν ζωὴν.

Ὁμολογῶ ὅτι τὸ ἄρωμα αὐτὸ τῆς προετοιμασίας διὰ τὰς μεγάλας ἑορτάς καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐκδηλώσεως τοῦ πόθου διὰ μίαν ἐνάρετον καὶ ἁγίαν ζωὴν μετ' ἐκκλησιαστικῆν κυριολεκτικῶς, καὶ ἔξ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων διεπίστωνα πλέον τὴν τόσον φιλόνητον παραγγελίαν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου: «ὁ ρί ζ ε ι ν μὴ χρόνω, ἀλλὰ τρόπῳ τῆς μετανοίας τὴν θ ε ρ α π ε ι α ν» προσπαθῶν, ὅσον εἶναι δυνατόν νὰ συμμορφοῦμαι πρὸς ταύτην.

4. Σημειῶναι ἀκόμη καὶ τὸ ἀνεκμετάλλετον ἐνοριακὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἰδιαίτερος, συνήνησα εἰς τὴν ἐνορίαν τῆς Παντανάσσης, δευτέραν ἐνορίαν τῆς Χώρας. Ἐνορεῖται, οἱ ὁποῖοι ἐφαίνοντο ὅτι δὲν ἐνδιαφέρονται δι' οὐδέν, παρὰ μόνον διὰ τὰ τοῦ οἴκου των, ὅταν κατ' αὐτοὺς ἐδημιουργεῖτο ζήτημα, ἀφορῶν, εἰς τὴν ἐνορίαν των, ἀμέσως ἅπαντες οἱ ἐνορεῖται ἡγείροντο («ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ») ἄνδρες καὶ γυναῖκες, διὰ νὰ ἀγωνισθοῦν ὑπὲρ των, κατ' αὐτοὺς, βλαπτομένων συμφερόντων τῆς ἐνορίας των! Δὲν ἀναφέρω συγκεκριμένα γεγονότα, τὰ ὅποια ἔχω εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐπιθυμούντων. Τοῦτο μόνον λέγω, ὅτι δηλαδὴ, ἐὰν ἐκαλλιεργεῖτο καλῶς ἀπὸ ἐτῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τὸ ἀνωτέρω ἐνοριακὸν πνεῦμα, νομίζω ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ μία σοβαρὰ ἐργασία, πρὸς πνευματικὸς ἰδία σκοποὺς ἀποβλέπουσα, ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ἐν τῇ ἐνορίᾳ ἐκκλησιαστικῆς ὁργανώσεως καὶ δράσεως.

5. Ἀλλὰ καὶ μία ἄλλη προσπάθεια δὲν ἔμεινεν ἄνευ ἀποτελέσματος. Πρόκειται διὰ τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν κατὰ τὴν νύκτα, τοῦ Πάσχα. Καὶ εἰς τὴν Νάξον ἐπικρατεῖ δυστυχῶς ἡ κακὴ συνήθεια νὰ ἀποχωροῦν οἱ Χριστιανοὶ ἐκ τῆς αὐλῆς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ μετὰ τὴν τελετὴν τῆς Ἀναστάσεως, χωρὶς νὰ εἰσέρχονται εἰς τὸν Ναὸν καὶ παρακολουθοῦν τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη 1958-1960 κατεβλήθη ἰδιαίτερα προσπάθεια καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ σημεῖον. Καὶ παρετηρήθη αἰσθητὴ βελτίωσις. Ἀρκετοὶ Νάξιοι ἀντεπεκρίθησαν εἰς τὴν ὑπόδειξιν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἐπιτακτικοῦ καθήκοντός των νὰ παρακολουθήσουν τὴν Ἀναστάσιμον Λειτουργίαν μετ'

3. Λεπτομερῆ κατάλογον εἰσφορῶν καὶ λ/σμὸν διαχειρήσεως, ὅρα εἰς τὴν «Ναξιακὴν Πρόδον» Νάξου, ἀριθ. φύλ. 204 τῆς 28ης Νοεμβρίου 1959.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

«Οὐ καταπίπτει ὑπὸ τῶν ἑλκῶν».

Ὁ συνταράξας τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος σάλος, ὅστις ἐδημιουργήθη ἐξ ἀφορμῆς τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ ἐκδηλωθοῦν αἱ ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας διαθέσεις τῶν ποικίλων τάξεων τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Τοιοῦτοτρόπως μὲ συγκίνησιν διεπιστώσαμεν τὸ γεγονός, ὅτι πλείστοι, οἵτινες προηγουμένως εἰσέβησαν ἀδιάφοροι, μὲ ἀληθῆ σπαραγμὸν ψυχῆς καὶ μὲ αἰμάσσουσαν καρδίαν παρηκολούθησαν τὰ διαδραματισθέντα καὶ ἐξεδήλωσαν τὴν εἰλικρινῆ αὐτῶν ἐπιθυμίαν, ὅπως τὸ κληδονιζόμενον σκάφος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἐπαυροῖται τὸν εὐδίων λιμένα τῆς γαλήνης.

Ἄλλ' ἐὰν τὰ πλείστα τέκνα τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ἀντιμετώπισαν τὰ θλιβερά γεγονότα μὲ εἰλικρινῆ ἀγάπην πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλει τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, εὐρέθησαν καὶ ἐλάχιστοι πολέμοι αὐτῆς, οἵτινες ἀληθῶς ἐκρότησαν χεῖρας ἐκ χαιρεκακίας, πιστεύσαντες ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἐπλήγη θανάσιμος. Ἄλλ' εἰς τοὺς ἐλάχιστους τούτους, ὡς καὶ εἰς τοὺς εἰλικρινῶς ἀνησυχούντας διὰ τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας, θὰ ἠθέλωμεν νὰ ὑπενθυμίσωμεν τοὺς ἐξῆς λόγους τοῦ Ἰωάννου Χρυσοστόμου: «Τοιοῦτον ἔχει μέγεθος ἡ Ἐκκλησία· πολεμουμένη νικά· ἐπιβουλενομένη περιγίνεται (=ὑπερισχύει)· ὑβριζομένη λαμπρότερα καθίσταται· δέχεται τραύματα, καὶ οὐ καταπίπτει ὑπὸ τῶν ἑλκῶν· κληδονίζεται, ἀλλ' οὐ καταποντίζεται· χειμάζεται, ἀλλὰ ναυάγιον οὐχ ὑπομένει· παλαίει,

τὴν ὑπόσχεσιν, ὅπως αὕτη τελειώση ὅσον τὸ δυνατόν συντομώτερον, καὶ παρέμειναν μέχρι τέλους, διὰ νὰ ἀκούσουν καὶ τὸν γνωστὸν Κατηχητικὸν λόγον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Τινὲς μάλιστα ἐξ αὐτῶν προσήλθον καὶ ἐκοινώνησαν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων.

6. Ἰδιαιτέρα μνεῖα ἐπιβάλλεται νὰ γίνῃ ἐνταῦθα διὰ τοὺς ἐκπαιδευτικούς τῆς Χώρας, ἐφ' ὅσον περὶ τῆς Χώρας γίνεται λόγος ἐνταῦθα, καὶ ἐν τῷ Γυμνασίῳ καὶ τῷ Δημοτικῷ Σχολείῳ. Ὑπῆρξαν συμπαραστάται ἐνθουσιώδεις τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὴν διαποίμανσιν τῶν ἀρνίων τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἀνεδείχθησαν ἄξιοι τῆς ἱερέας τῶν ἀποστολῆς ὡς Ἑλληνες Ὀρθόδοξοι ἐκπαιδευτικοί. Ὁσάκις ἐζητήθη ἡ βοήθειά των προσήλθον πρόθυμοι καὶ ὠδήγησαν τοὺς μαθητάς των εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἴτε διὰ τὸν τακτικὸν τῶν ἐκκλησιασμῶν, εἴτε διὰ τὴν ἐξομολόγησιν αὐτῶν, ἢ τὴν προσέλευσιν αὐτῶν εἰς τὴν Θεῖαν Κοινωνίαν. Ἐν τῷ προσώπῳ των τιμῶνται ἅπαντες οἱ Ἑλληνες ἐκπαιδευτικοί, οἱ ἔχοντες βαθεῖαν ἐπίγνωσιν τῆς ὑψηλῆς τῶν ἀποστολῆς.

(Συνεχίζεται) Ἀρχιμ. ΙΑΚΩΒΟΣ ΜΑΛΛΙΑΡΟΣ

ἀλλ' οὐχ ἠττάται· πικτεῖ (=πνυμαχεῖ), ἀλλ' οὐ νικάται».

Εὐγλωττος ἀντίφασις.

Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορά, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ Βατικανὸν ἀντιφάσκει πρὸς ἑαυτό. Οὕτω προσφάτως, ἐνῶ τοῦτο ἐξεδήλωσεν ἐξ ἐνὸς «φιλικῆς» διαθέσεως ἔναντι τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἐδίστασεν ἐξ ἑτέρου νὰ ἐπιτρέψῃ νὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸ Osservatore Romano ἐν σφοδρὸν κατηγορητήριον ἐναντίον τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Βυζαντίου. Πρόκειται περὶ μιᾶς μελέτης τοῦ καρδινάλιου Amleto Cigognani, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπαναλαμβάνονται παλαιὰ παράλογοι κατηγορίαι ἐναντίον τοῦ Χριστιανικοῦ Βυζαντίου.

Ὅτω διὰ μίαν ἀκόμη φοράν διαπιστοῦται, ὅτι δὲν ὑπάρχει παρὰ τοῖς Ῥωμαιοκαθολικοῖς εἰλικρινεία προθέσεων ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν μετὰ τῆς Ἀνατολῆς συνεννόησιν. Ἄλλ' ἄνευ τῆς εἰλικρινείας ταύτης οὐδεμία πρόοδος εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτελεσθῇ εἰς τὸ ἔργον τῆς προωθήσεως οἰασδήποτε προσπαθείας πρὸς προσέγγισιν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Πεφωτισμένη ἀπόφασις.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ὅπως καὶ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος διατεθῇ δωρεὰν εἰς τοὺς φοιτητάς τῶν Θεολογικῶν μας Σχολῶν καὶ εἰς τοὺς σπουδαστάς τῶν Ἀνωτέρων Ἐκκλησιαστικῶν Φροντιστηρίων καὶ Ἀκαδημιῶν τὸ «Ἡμερολόγιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» εἶναι ἀξία παντὸς ἐπαίνου.

Ἡ πεφωτισμένη αὕτη ἀπόφασις ἀφορᾷ εἰς τὸ νὰ καταποισθοῦν πληρέστερον οἱ μέλλοντες ἐργάται τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἐν χρήσει τυπικὴν διάταξιν τῶν Ἀκολουθιῶν τῆς καὶ εἰς τὸ νὰ πληροφορηθοῦν πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν διοικητικὴν διάρθρωσιν καὶ ὀργάνωσιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ τῆς ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίας, ἀντιληφθοῦν δὲ οὕτω σαφέστερον τὴν οἰκουμενικότητα τῆς Ὀρθοδοξίας.

Ἡ πλέον θεμελιώδης ἐπένδυσις.

Κατὰ τὰς ὁρθὰς παρατηρήσεις ἐνὸς ἄρθρου τοῦ «Βήματος», τὰς ὁποίας ἐπανελάβεν ἐν περιλήψει τὸ «Δελτίον Ἑνώσεως Ἑλλήνων Θεολόγων», ἡ Παιδεία εἶναι ὁ περισιτότερον ἐγκαταλελειμμένος τομεὺς τῆς ἐθνικῆς προσπαθείας μας. Ὅθεν ἡ διὰ τὴν Παιδείαν δαπάνη εἶναι ἡ πλέον θεμελιώδης ἐπένδυσις, ἥτις ἔχει ἀπόλυτον προτεραιότητα, καὶ ἐπομένως ὁ Ἑλληνικὸς προϋπολογισμὸς πρέπει νὰ εἶναι κατ' ἐξοχὴν προϋπολογισμὸς παιδείας. Ἄλλως ἡ πορεία τῆς οἰκονομίας μας θὰ ὑποστῇ ἀνεπανόρθω-

τον —κλονισμόν. Πᾶσα προσπάθεια οικονομικῆς ἀναπτύξεως θὰ ἀχρηστευθῆ, ἐὰν δὲν τεθῆ ἡ Παιδεία εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν πρὸς ἀνάπτυξιν τομέων.

Εἰς ταῦτα θὰ ἠδύνατο νὰ προστεθῆ, ὅτι ἡ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Παιδείας προσπάθεια, ἣτις πρέπει νὰ ἐνταθῆ, θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν πλήρη καὶ ἀρτίαν μόρφωσιν τῶν Ἑλληνοπαίδων μόνον, ὅταν διαποτίζεται ὑπὸ τῶν ιδεωδῶν τῆς Ἑλληνορθοδόξου παραδόσεως. Αὐτὸ ἄλλως τε εἶναι τὸ μήνυμα, ὅπερ κατ' ἔτος μεταδίδει εἰς ἡμᾶς ὁ ἑορτασμός τῆς μνήμης τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἐν τοῖς ἐκπαιδευτικοῖς ἰδρύμασι τῆς χώρας.

Σκεπτικιστικὴ τάσις.

Τὸ ὅτι προσφάτως Προτεστάνται ἱερεῖς καὶ καθηγηταὶ Πανεπιστημίων τῆς Γερμανίας ἤρχισαν νὰ ἐκφράζουσιν τὴν δυσπιστίαν των διὰ τὴν «Οἰκουμηνικὴν Κίνησιν» καὶ νὰ συνασπίζωνται πρὸς ἐπίκρισιν τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι τι, ὅπερ ἐνισχύει τοὺς μετὰ σκεπτικισμοῦ παρακολουθοῦντας τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ Συμβουλίου τούτου.

Ἡ σκεπτικιστικὴ αὕτη τάσις βεβαίως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κλονίσῃ τὰς εἰλικρινεῖς προσπάθειάς τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου πρὸς συνεννόησιν καὶ ἐξεύρεσιν τῶν σημείων ἐπαφῆς τῶν ἐπὶ μέρους τμημάτων αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ αἰσθητοποιουμένης Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ πάντως εἶναι συνεχῆς ὑπόμνησις πρὸς τοὺς μετέχοντάς τῆς «Οἰκουμηνικῆς Κινήσεως», ὅτι αἱ προσπάθειαι ταύτης θὰ εἶναι ἄνευ οὐσιαστικοῦ ἀποτελέσματος, ἐὰν προηγουμένως ὁ προτεστάντικὸς κόσμος δὲν συνενωθῆ πρὸς δημιουργίαν μιᾶς ἀρραγοῦς ἐνότητος. Ἡ παρατεινομένη διαίρεσις καὶ κατάτμησις τοῦ Προτεστάντισμοῦ εἰς πολλὰς αἰρέσεις καὶ παραφράδας στερεῖ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν μιᾶς τῶν ἀπαραίτητων προϋποθέσεων τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἔργου του.

Ἡ λατρευτικὴ ἀγωγή.

Ἡ ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἐγκριθεῖσα ἐναίσιμος ἐπὶ διδασκαλίᾳ διατριβὴ τοῦ ἐν τῷ Ἱεροδιδασκαλείῳ Βελλᾶς Καθηγητοῦ κ. Δημ. Φράγκου, φέρουσα τὸν τίτλον «Σχέδιον Ὁρθοδόξου λειτουργικῆς κινήσεως καὶ λατρευτικῆς ἀγωγῆς τῶν παιδων», εἶναι δίκαιον νὰ ἐπαινεθῆ καὶ ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς Ἐκκλησίας» διὰ τὸ θέμα αὐτῆς.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος διατριβὴ οὐ μόνον ἐξάγει, πρὸς τοῖς ἄλλοις, τὴν λειτουργικὴν κίνησιν τῶν ἐτεροδόξων Ἐκκλησιῶν, ἣτις ἐπωφελεῖται τῆς λειτουργικῆς παραδόσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ παρουσιάζει πλείστας δεοντολογικὰς σκέψεις περὶ τῆς παρ' ἡμῖν μελλοντικῆς ἀναπτύξεως τῆς λειτουργικῆς κινήσεως καὶ λατρευτικῆς ἀγωγῆς, ἣτις ὡς καὶ ἄλλοτε ἀνεπτύχθη ἐν ταῖς σελίσι τῆς Ἐκκλησίας», δέον νὰ ἀποβλέπη εἰς τὴν μόρφωσιν τῶν ὀρθοδόξων παιδων καὶ πιστῶν ἐνθεν μὲν διὰ τὴν λατρείαν, τ. ἔ. διὰ

τὴν ἐνσυνείδητον συμμετοχὴν των εἰς τὴν λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἐτέρωθεν δὲ ἐκ τῆς λατρείας, τ. ἔ. διὰ τῆς συστηματικῆς χρησιμοποιοῦσεως τῶν μορφωτικῶν θησαυρῶν τῆς λατρείας μας.

Νὰ ληφθοῦν ὄλα τὰ προσήκοντα μέτρα.

Αἱ προκταῖαι, αἵτινες ἐπανελημμένως κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας συνέβησαν εἰς ἱερὰς μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἀποτεφρώσασαι τμήματα οἰκοδομημάτων αὐτῶν, δικαίως προεκάλεσαν τὰς ἀνησυχίας πολλῶν ἐφημερίδων, αἵτινες ἐθεώρησαν καθήκον νὰ συστήσουν μεγαλυτέραν ἐπιμέλειαν εἰς τὸ ἔργον τῆς περιφρουρήσεως τῶν κτιρίων καὶ τῶν πολυτίμων κειμηλίων καὶ θησαυρῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Ἐφ' ὅσον μερικαὶ ἐκ τῶν ἐν λόγῳ προκταῖων ὀφείλονται εἰς ἀμέλειαν, πρέπει οἱ ἀρμόδιοι νὰ καταβάλλουν ἰδιαιτέρας προσπάθειάς, ὥστε νὰ προλαμβάνωνται ἐν τῷ μέλλοντι παρόμοια ἀτυχήματα. Ἰδίᾳ ὁ ἐπικείμενος ἑορτασμός τῆς χιλιετηρίδος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μ. Λαύρας ἄς γίνῃ ἀφορμὴ, ὥστε οὐ μόνον νὰ προβληθοῦν εἰς τὴν ὑφήλιον οἱ πνευματικοὶ θησαυροὶ τῆς ἱερᾶς αὐτῆς ἐπάλλεως τοῦ Ὁρθοδόξου πνεύματος, ἀλλὰ καὶ νὰ ληφθοῦν ὄλα τὰ προσήκοντα μέτρα, διὰ τῶν ὁποίων τὰ μνημεῖα τοῦ Ἁγίου Ὁρους θὰ ἀσφαλισθοῦν ἐναντι παντὸς κινδύνου, ὅστις ἀπειλεῖ τὴν διατήρησιν αὐτῶν.

Ἡ ὠραία προσπάθεια.

Ἡ ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἀποστολὴ συγγραφεῖον ἐγγράφον πρὸς τοὺς φοιτητὰς αὐτῆς, οἵτινες ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Φυτράκη συγκροτοῦν Ὁμάδα πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἀσθενῶν φοιτητῶν πασῶν τῶν Σχολῶν, δίδει ἀφορμὴν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν» νὰ συγχαρῆ πάντας τοὺς συντελεστὰς τῆς ὠραίας αὐτῆς προσπάθειας.

Ἡ Ὁμάς αὕτη διαμεθεῖσα εἰς μικροτέρας ὁμάδας, ἐπεσκέφθη κατὰ τὸ παρελθὸν Πανεπιστημιακὸν ἔτος περὶ τοὺς διακοσίους φοιτητὰς, νοσηλευόμενους εἰς ὄλα τὰ νοσοκομεία τῆς περιοχῆς τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης, πραγματοποιήσασα ἐξακοσίας καὶ πλέον ἐπισκέψεις. Καὶ κατὰ τὰς τελευταίας ἑορτὰς ἡ Ὁμάς αὕτη ἐπεσκέφθη ὄλους τοὺς, κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτάς, νοσηλευόμενους εἰς Νοσοκομεία φοιτητὰς καὶ προσέφερον εἰς αὐτοὺς ἑορταστικὰ δῶρα.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἡ μετὰ ζήλον καὶ ἀταπαρνήσεως ἐπιτέλεσις τοῦ κοινωνικοῦ αὐτοῦ ἔργου ὑπὸ τῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, οὕσα ἀνάλογος πρὸς τὴν ἐργασίαν τῶν «Ὁμάδων Κοινωνικῆς Δράσεως» τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, περὶ τῶν ὁποίων ἄλλοτε ἐσημειώθησαν τὰ δέοντα ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης, οὐ μόνον συμβάλλεται εἰς τὴν ἀνακούφισιν τοῦ πόνου πασχόντων συναδέλφων ἢ συναθρώπων των, ἀλλὰ καὶ προετοιμάζει τοὺς σπουδαστὰς τῆς Ἱερᾶς Ἐπιστήμης εἰς τὴν ἐν τῷ μέλλοντι ἀνάληψιν ὑπ' αὐτῶν πλέον ὑπευθύνων

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Αρχιεπισκοπή 'Αθηνών

Ο Θεοφιλέστατος 'Επίσκοπος Θ αυ μα κοῦ κ. Χ ρ υ σ ό σ τ ο μ ο ς κατά τὸν παρελθόντα μῆνα Δεκέμβριον ἐν Κυριακαῖς καὶ ἑορταῖς ἐχοροστάτησεν, ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν εἰς ἱερούς ναοὺς τοῦ Πειραιῶς, καὶ προέστη λιτανειῶν πανηγυριζόντων ἱερῶν ἐν αὐτῶν ναῶν.

— Τῇ 1ῃ μετέσχε συσκέψεως εἰς τὸ Δημοτικὸν Θεάτρον Πειραιῶς, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α.Β.Υ. τῆς Πριγκιπισσῆς Εἰρήνης, διὰ τὸν ἔρανον τῆς Φανέλλας τοῦ Στρατιώτου.

— Τῇ 5ῃ, κατὰ τὸν 'Εσπερινόν, εἰς τὸν πανηγυρίζοντα ἱερὸν ναὸν 'Αγίου Νικολάου Λιμεναρχείου Πειραιῶς, ἐχειροθέτησεν εἰς 'Αναγνώστην, συνωδᾶ σχετικῇ 'Ἐγκυκλίῳ τοῦ Μακ. 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν Θεοκλήτου, τὸν ἀριστερὸν ψάλλον τοῦ ἐν Ξυλοκερατέᾳ Πειραιῶς ἱεροῦ ναοῦ τοῦ 'Αγίου Δημητρίου κ. Εὐάγγελου Προικέν.

— Τῇ 10ῃ παρέστη εἰς τὴν ἐν τῶ 'Υπουργείῳ 'Εμπορικῆς Ναυτιλίας γενομένην τελετὴν ἐπιδόσεως ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ἡμῶν Παύλου βιβλιαρίων προκοδοτήσεως ἀπώρων κορασιῶν ὁδηγῶν καὶ εἰσπρακτόρων λεωφορείων τοῦ Ε' ΚΤΕΛ Πειραιῶς.

τομέων ἐκκλησιαστικῆς κοινωνικῆς δράσεως καὶ εὐποιίας.

'Η μοναδικὴ ἐλπίς.

Καθ' ἃ ἐπληροφόρησαν ἡμᾶς αἱ ἐφημερίδες, οἱ ἄγγλοι εἰδωλολάτραι διὰ τοῦ ἀρχηγοῦ των 'Αγαμέμνονος Μάθιους διεκήρυξαν τὴν πεποίθησίν των, ὅτι ἡ Βρεττανία καὶ ὁ κόσμος θὰ σωθοῦν ἐκ τῆς ἐπερχομένης συντελείας μόνον ἐὰν ἀναβίωση πανταχοῦ ἡ θρησκεία τῶν Ἀρχαίων 'Ελλήνων. 'Ο Μάθιους, ὅστις εἶπεν, ὅτι θὰ ἀνεγείρῃ βωμοὺς διὰ τὸν Θεὸν Μίθραν καὶ τὸν Δία, ἔχει τὴν ἀφέλειαν νὰ πιστεύῃ, ὅτι ἡ 'Αλβιών θὰ ἐπανεύρῃ τὸ παλαιὸν μεγαλεῖόν της μόνον μὲ τὴν ἀσκησιν τῆς εἰδωλολατρείας, «τῆς περιφήμου αὐτῆς θρησκείας, μὲ τὴν ὁποίαν ἐμεγαλουργήσεν ἡ Ἀρχαία 'Ελλάς».

'Αλλ' ὁ τοιαύτας οὐτοπιστικὰς ἰδέας ἔχων ἀρχηγὸς τῶν ἀγγλων εἰδωλολατρῶν λησμονεῖ τὸ πάθημα τοῦ 'Ιουλιανοῦ τοῦ παραβάτου. Βεβαίως ἡ θρησκεία τῶν ἀρχαίων 'Ελλήνων ἔχει ἀξιόλογα αἰσθητικὰ στοιχεῖα, ἀλλ' ἐξ ἐπόμεως θρησκευτικῆς οὐδόλου εἶναι δυνατόν νὰ συγκριθῇ πρὸς τὸν Χριστιανισμόν, ὅστις ἀποτελεῖ τὸ αἰώνιον θρησκευτικὸν πρότυπον καὶ ἰδεῶδες, τὸ μέτρον καὶ κριτήριον τῆς ἀξίας πάσης θρησκείας καὶ φιλοσοφίας. 'Ὡς ἔλεγεν ὁ ἀειμνηστὸς Καθηγητῆς καὶ 'Ακαδημαϊκὸς Γρηγόριος Παπαμιχαήλ, τοῦ ὁποῦν συμπληροῦται ἤδη ἐξαετία ἀπὸ τοῦ θανάτου του, «τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ, ὅπερ εἶναι ἡ ψυχὴ, ἡ ζωὴ καὶ ἡ οὐσία τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἶναι μοναδικὸν ἐν τοῖς νοῖς τῶν ἀνθρώπων· εἶναι τὸ φῶς, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ... Αὐτὸς εἶναι ἡ κλεῖς τοῦ αἰνίγματος, ἡ κατάπανσις τῶν ἀγωνιῶν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ἡ λύσις τῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν προβλημάτων τῶν ἀτόμων καὶ τῶν κοινωνιῶν, τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας ἢ ἀσφαλῆς βακτηρίας». 'Ὡστε οὐχὶ ὁ Μίθρας ἢ ὁ Ζεὺς, ἀλλ' ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ μοναδικὴ ἐλπίς τῆς σημερινῆς ἀνθρωπότητος.

— Τῇ 11ῃ συνευργάσθη μετὰ τοῦ Μακ. 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν Θεοκλήτου.

— Τῇ 17ῃ προέστη τῆς τελέσεως Μνημοσύνου, ἐν τῶ ἐν Νικαίᾳ ἐνοριακῷ ναῷ τῆς 'Οσίας Ξένης, ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἀειμνήστων Ἀυτοκρατόρων Τραπεζοῦντος, διοργανωθὲν ὑπὸ τῆς Ποντιακῆς 'Εστίας Πειραιῶς, ἐπὶ τῇ 500ετηρίδι ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Τραπεζοῦντος, καὶ ὠμίλησε πειστικῶς.

— Τῇ 18ῃ παρηκολούθησεν ἐν τῶ Δημοτικῷ Θεάτρῳ Πειραιῶς διάλεξιν τοῦ Προέδρου τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Πειραιῶς κ. 'Ιωάν. Μητροπούλου, περὶ τῷ Γ. Καραϊσκάκη, διοργανωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ κ. Δημάρχου Πειραιῶς, ἐπὶ τῶ σκοπῷ προετοιμασίας τῆς διενεργείας ἔρανον ὑπὲρ ἀνεγέρσεως ἐν Πειραιεῖ ἀνδριάντος τοῦ αὐτοῦ πεσόντος *Ηρώς τοῦ 1821.

— Τῇ 24ῃ κατὰ τὴν 'Ακολουθίαν τοῦ Μ. 'Εσπερινοῦ τῶν Χριστουγέννων, ἐχοροστάτησεν εἰς τὸν ἐνοριακὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ 'Αγίου 'Ιωάννου τοῦ Χρυσοστόμου Νικαίας Πειραιῶς, τῇ δὲ ἐπομένῃ ἐχοροστάτησε καὶ ἐλειτούργησεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ 'Αγίου Σπυρίδωνος Πειραιῶς.

— Τῇ 27ῃ μετέσχε, ὁμοῦ μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. 'Ιακώβου, καὶ Δρύνουπόλεως κ. Χριστοφόρου, καὶ τοῦ Θεοφίλ. 'Επισκόπου κ. Χρυσοστόμου τῆς τελέσεως τῆς Νεκρώσιμου 'Ακολουθίας τῶ ἀειμνήστου Μητροπολίτου πρώην Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κυροῦ Διονυσίου Δάφνου, γενομένης ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τῶν 'Αθηνῶν.

— Τῇ 28ῃ ἠύλῳγησε τὴν τράπεζαν, ὀμιλήσας ἐπικαίρως, τὴν παρατεθείσαν εἰς τὸ ἐν Πειραιεῖ 'Εκπαιδευτήριον «'Ελληνισμός» ὑπὸ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τῆς Δ' τάξεως τοῦ Γυμνασίου τοῦ ὧς ἄνω 'Εκπαιδευτηρίου, διὰ πλημμυροπαθεῖς μαθητὰς τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τῆς περιοχῆς 'Αγίου 'Ιωάννου Ρέντη.

Τῇ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ νέου Προέδρου τοῦ ἐν Πειραιεῖ 'Εμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ 'Επιμελητηρίου κ. Σπυρ. Μπρούσκαρη καὶ τοῦ νέου Διευθυντοῦ τῆς 'Αστυνομίας Πόλεως Πειραιῶς κ. Ν. Νικητάκη, ὧς καὶ τοῦ ἀποχωρήσαντος τέως Διευθυντοῦ τῆς 'Αστυνομίας κ. Γ. Καραγεώργου.

— Τῇ 29 μετέσχε τῆς τελετῆς τῆς κοπῆς τῆς πίττας εἰς τὸ 'Εργοστάσιον τῶν Σιδηροδρόμων 'Ελληνικοῦ Κράτους ἐν Λεύκᾳ Πειραιῶς καὶ ὠμίλησεν ἐπικαίρως πρὸς τὴν πολυπληθῆ συγκέντρωσιν τῶν ἐργατῶν.

— Τῇ 30ῃ παρέστη εἰς τὴν τελετὴν τῆς κοπῆς τῆς πίττας τῆς 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν, ἐν τῇ 'Ιερᾷ 'Αρχιεπισκοπῇ.

—'Επίσης ὁ Θεοφιλέστατος 'Επίσκοπος Θ αυ μα κοῦ κ. Χ ρ υ σ ό σ τ ο μ ο ς κατὰ τὸν παρελθόντα 'Ιανουάριον μῆνα, ἐν Κυριακαῖς καὶ ἑορταῖς, ἐχοροστάτησεν, ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν εἰς ἱερούς ναοὺς τοῦ Πειραιῶς καὶ τῶν 'Αθηνῶν.

— Τῇ 1ῃ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου ἔτους, προέστη τῆς τελέσεως Δοξολογίας ἐν τῶ ἱερῷ ναῷ τῶν 'Αγίων Κωνσταντίνου καὶ 'Ελένης ἐν Πειραιεῖ, παρουσίᾳ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν, καὶ ἐν συνεχείᾳ παρέστη εἰς τὴν κοπὴν τῆς πίττας τοῦ Δήμου Πειραιῶς, διαβιβάσας τὰς ἐπὶ τῷ Νέῳ *Ετει εὐχὰς τοῦ ἤδη ἀειμνήστου 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν Θεοκλήτου.

— Τῇ 6ῃ ἐχοροστάτησε καὶ ἐλειτούργησεν εἰς τὸν ἐν Πειραιεῖ ἱερὸν ναὸν τοῦ 'Αγίου Σπυρίδωνος, καὶ ἐτέλεσε τὸν Μ. 'Αγιασμόν, ἐν συνεχείᾳ δὲ ὁμοῦ μετὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαυτινείας καὶ Κυνουρίας κ. Γερμανοῦ καὶ τοῦ Θεοφιλεστάτου 'Επισκόπου Ἀχαΐας κ. Παννελήμονος μετέσχε τῆς τελετῆς τῆς καταδύσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ εἰς τὸν λιμένα τοῦ Πειραιῶς, παρουσίᾳ τοῦ Βασιλέως, 'Υπουργῶν, τῶν τοπικῶν ἀρχῶν κ.λ.π.

— Τῇ 8ῃ, ἅμα τῇ εἰδοποίησιν περὶ τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας τοῦ ἀειμνήστου 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν κυροῦ

Θεοκλήτου, μετέβη εις Βαρυπόμπην ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ ἐνθα ἀπεβίωσε καὶ ἐτέλεσε Τρισάγιον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, συνώδευσε δὲ τὸν νεκρὸν μέχρις Ἀθηνῶν, ὡς καὶ ἐκ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς μέχρι τοῦ Μητροπολιτικοῦ ναοῦ τῶν Ἀθηνῶν, ἐνθα καὶ αὐτὸς ἐτέλεσε Τρισάγιον, μετέσχε δὲ ἀκολουθῶν πασῶν τῶν ἐκδηλώσεων πένθους μέχρι τῆς ταφῆς τοῦ μεταστάντος ἐν τῷ Ἀ' Νεκροταφείῳ Ἀθηνῶν.

—Τῆ 9ῃ παρέδωκε τὸ ἐν Πειραιεὶ Γραφεῖον τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν εἰς τὸν Τοποτηρητὴν τῆς διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κυροῦ Θεοκλήτου, ἰδρυθείσης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς, Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγιῶν κ. Προκόπιον.

—Τῆ 11ῃ διὰ τῶν ἐφημερίδων τοῦ Πειραιῶς ἀπηύθυνεν ἀποχαιρετιστήριον Μήνυμα πρὸς τὸν ἱερόν Κληρὸν καὶ τὸν εὐσεβῆ λαὸν τοῦ Πειραιῶς καὶ τῶν πέριξ αὐτοῦ Δήμων ἐπὶ τῇ ἀποχωρήσει αὐτοῦ ἐκ Πειραιῶς.

—Τῆ 13ῃ, μετ' ἄλλων Ἱεραρχῶν, παρέστη εἰς τὸ Μήνυμα τοῦ ἐκλεγέντος νέου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἰακώβου, καὶ τῆ 18 εἰς τὴν Ἐνθρόνισιν αὐτοῦ τελεσθέντων ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις Μητροπολιτικῷ Ἱερῷ ναῷ.

—Τῆ 16ῃ, ἐπὶ τοῖς ἐνεασημέροις τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Θεοκλήτου, ἐτέλεσε Τρισάγιον ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ εἰς τὸ Ἀ' Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν, ἐντολῇ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἰακώβου.

—Τῆ 20ῃ μετέσχε συνεργασίας μετὰ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν Θεοφ. Βοηθῶν Ἐπισκόπων Κερνίτσης κ. Χρυσοστόμου καὶ Ἀχαΐας κ. Παντελεήμονος καὶ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου Παισος. Ἀρχιμ. Θεοκλήτου Ἀβραντινῆ, ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν, ἐπὶ ὑπηρεσιακῶν ζητημάτων.

—Τῆ 22α ἐγκατεστάθη εἰς Γραφεῖον ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν.

—Τῆ 25ῃ παρευρέθη μετὰ Συνοδικῶν καὶ ἄλλων Ἱεραρχῶν κατὰ τὴν ὥραν ὑπογραφῆς τῆς παραιτήσεως τοῦ ἄρτι ἐκλεγέντος Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἰακώβου ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Μεγάρῳ.

—Τῆ 26ῃ, ἐντολῇ τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Σεβ. Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνοουρίας κ. Γερμανοῦ, ἐπεσκέφθη ἐν Κηφισίᾳ τὸν παραιτηθέντα Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Ἰακώβον καὶ διεβίβασε τὴν συμπάθειαν τοῦ τοποτηρητοῦ καὶ τὰς φιλικὰς αὐτοῦ προσήσεις.

**

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κερνίτσης κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα Ἰανουάριον ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν εἰς διαφόρους ναοὺς τῶν Ἀθηνῶν.

—Τῆ 2α Ἰανουαρίου μεταβὰς εἰς Ἀνάκτορα Τατοῦου ὠρκισεν ἑνώπιον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ παρουσία τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης κ. Κων. Παπακωνσταντίνου μέλη τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας.

—Τῆ 6ῃ Ἰανουαρίου ἐλειτούργησεν εἰς τὸν ἱερόν Ναὸν Ἀγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐτέλεσε τὸν Μέγαν Ἀγιασμόν καὶ προέστη τῆς τελετῆς τοῦ ἀγιασμοῦ τῶν ὑδάτων εἰς τὴν Δεξαμενὴν.

—Τῆ 30ῃ Ἰανουαρίου παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς εἰς τὴν ἐν τῷ «Παρνασσῷ» ἑορτὴν τῶν γραμμάτων τῶν Διδασκαλικῶν Συλλόγων Ἀθηνῶν.

**

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Παντελεήμων τῆ 23ῃ Δεκεμβρίου παρέστη εἰς τὴν κοπὴν τῆς πίττας ἐν τοῖς Γραφείοις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ὑπηρεσίας.

—Κατὰ μῆνα Ἰανουαρίου ἐλειτούργησε καὶ ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον εἰς διαφόρους Ἱ. Ναοὺς τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

—Τῆ 3ῃ Ἰανουαρίου προήδρευσε τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἐκκλησιαστ. Ἀσύλου Ἀγ. Ἀνδρέου Ν. Σμύρνης.

—Τῆ 14ῃ Ἰανουαρίου προέπεμψε ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ

σταθμῷ Λαρίσης μέλη τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ Μακ. Πατριάρχου τῶν Σέρβων ἐλθόντα ἐνταῦθα διὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Θεοκλήτου.

—Τῆ 19ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς προσεφώνησε ἐν τῇ Ἐθνικῇ Ἔστια τοὺς φιλοξενουμένους ἐκ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων Ἀρτης, Σπάρτης καὶ Φθιώτιδος.

—Τῆ 20ῃ Ἰανουαρίου προέπεμψε εἰς τὸ ἀεροδρόμιον Ἐλληνικοῦ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἀντιοχείας ἐλθόντας ἐνταῦθα διὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Θεοκλήτου.

—Τῆ 23ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς ὑπεδέχθη ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ Ἐλληνικοῦ Ἀντιπροσωπείαν ἐλθούσαν ἐνταῦθα ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου διὰ τὴν προπαρασκευὴν τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Χιλιετηρίδος τοῦ Ἀγ. Ὁρους.

—Τῆ 30ῃ Ἰανουαρίου ἐλειτούργησε ἐν τῷ Πανεπιστημικῷ Ναῷ Εἰσοδ. Θεοτόκου Καπνικαρέας καὶ ἐτέλεσε τὸ καθιερωμένον μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν Καθηγητῶν, Ὑφηγητῶν, Εὐεργετῶν καὶ Δωρητῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον ἐξεδήμησε εἰς Κύριον εἰς ἡλικίαν 69 ἐτῶν ὁ διάσημος Μητροπολίτης Κρουτίτσης καὶ Κολόμνας Νικόλαος, εἰς τῶν διαπρεπεστέρων Ἀρχιερέων τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἀειμνήστος Μητροπολίτης Νικόλαος διηύθυνεν ἐπιτυχῶς τὸ Γραφεῖον τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ἐκκλησιαστικῶν σχέσεων μέχρι τοῦ ἔτους 1959, ὅτε ἀπεσύρθη, ἀντικατασταθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Νικοδήμου.

Ὁ Μητροπολίτης Νικόλαος ἐγεννήθη τὸ 1892 εἰς τὴν πόλιν Κόβνο. Μετὰ τὰς γυμνασιακὰς σπουδὰς ἐνεγράφη εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν Πετρούπολεως, τὴν ὁποίαν ἐτέλειωσε τὸ 1914. Τὸ ἴδιον ἔτος ἠσπασθῆ τὸ μοναχικὸν σχῆμα. Τὸ 1922 ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος, διορισθεὶς ὡς βικάριος τῆς Μητροπόλεως Πετρούπολεως. Τὸ 1935 προήχθη εἰς Ἀρχιεπίσκοπον τῆς ἐπαρχίας Νόβγκοροντ καὶ Ποσκῶφ, τὸ δὲ 1941 εἰς Μητροπολίτην Κίεβου καὶ Γαλικίας. Ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου 1942 μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου 1943, ὅτε ὁ Μητροπολίτης καὶ μετέπειτα Πατριάρχης Σέργιος ἀπεσύρθη εἰς Οὐλιανόβσκ, οὗτος διετέλεσεν ἀντικαταστάτης τοῦ τοποτηρητοῦ τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου. Ἡ σοβιετικὴ κυβέρνησις, ἐκτιμῶσα τὴν πατριωτικὴν του δράσιν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τελευταίου πολέμου, ἀπένειμε εἰς τὸν Μητροπολίτην Νικόλαον τὸ μετάλλιον «Διὰ τὴν ἀμυναν τῆς Μόσχας». Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1944 διωρίσθη Μητροπολίτης Κρουτίτσης καὶ Κολόμνας. Μεταπολεμικῶς ἔλαβε λίαν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας. Ἀπὸ τὸ 1954 διεδραμάτισε πρωτεύοντι ρόλον εἰς τὰς διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας καὶ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ἠγῆθεις τὸ 1958 τῆς ρωσικῆς ἀντιπροσωπείας εἰς τὴν πρώτην ἐπίσημον συνάντησιν μετ' ἀντιπροσώπων τοῦ ὡς ἄνω Συμβουλίου, ἧτις ἔλαβε χώραν εἰς τὴν Οὐτρέχτην.

Ὁ ἀειμνήστος Μητροπολίτης Νικόλαος ὑπῆρξε πολυγرافώτατος. Τὰ σπουδαιότερα ἔργα του φέρουν τοὺς ἐξῆς τίτλους: «Αἱ βυζαντιναὶ καὶ αἱ παλαιορωσικαὶ πηγαὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου», «Τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια ἐν Ρωσίᾳ μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ Συνδικτικοῦ Κώδικος τοῦ Ἀλεξίου Μιχαηλόβιτς», «Τὸ ἐκ τοῦ προχείρου κήρυγμα», «Ὁ διωγμὸς τῶν χριστιανῶν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Δεκίου (249-251)», «Σελὶς ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν πρώτων αἰώνων χριστιανισμοῦ», «Ὁ ρόλος τῶν λαϊκῶν εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας ἐξ ἀπόψεως τῶν κανόνων τῆς ἀρχαίας Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας», «Ἡ πρὸς τὴν σωτηρίαν ὁδὸς κατὰ τὸν ἅγ. Γρηγόριον Νύσσης», «Δοκιμὴ τῆς ἀγάπης», «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία Ρωσίας καὶ ὁ πατριωτικὸς πόλεμος». Οὗτος ἐδημοσίευσεν ἐπίσης στίχους καὶ πλῆθος ἄρθρων καὶ κηρυγμάτων εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ περιοδικὰ «Πίστις καὶ Λόγος», «Πίστις καὶ Ζωή», «Ἡ Φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας», «Ἐκκλησιαστικὸν Δελτίον» καὶ «Περιοδικὸν Πατριαρχείου Μόσχας». Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πολιορκίας τοῦ Λένινγκραντ ἀπώλεσθησαν τὰ χειρόγραφα τῆς μεγάλης του δογματικῆς πραγματείας «περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

'Ιερά Μητρόπολις Κορινθίας.

'Εχοντες υπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ 2200/40 «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν καὶ 'Εφημερίων» Α.Ν. καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τοῦ 'Εφημερίου τοῦ ἐν Κοντοσταύλῳ 'Ι. Ναοῦ Κοιμ. Θεοτόκου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ ἀνακηρυχθῶσι ὑποψήφιοι ἐφημέριοι τοῦ ὡς ἄνω 'Ι. Ναοῦ.

'Εν Κορίνθῳ τῆ 3 'Ιανουαρίου 1962.

† 'Ο Κορινθίας Προκόπιος

'Ιερά 'Επισκοπή 'Ιεραπότνης καὶ Σητείας.

'Εχοντες υπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46 καὶ 47 παραγρ. 2 ἐδ. 2 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν καὶ 'Εφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν 'Εφημερίων τῶν 'Ενοριῶν τῶν 'Ιερῶν Ναῶν: 1) 'Ιεροῦ Ναοῦ 'Αγίου 'Ιωάννου Δάφνης Σητείας 2) 'Ιεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Περβολοακίων Σητείας καὶ 3) 'Ιεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Καλοῦ Χωρίου Σητείας, ἵνα ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης σχετικῆν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν 'Εφημεριακῶν θέσεων.

'Εν 'Ιεραπέτρα τῆ 2 'Ιανουαρίου 1962.

† 'Ο 'Ιεραπότνης καὶ Σητείας Φιλόθεος

'Ιερά 'Επισκοπή Ρεθύμνης καὶ Αὔλοποτάμου.

'Εχοντες υπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν καὶ 'Εφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν χηρεύουσαν θέσιν τακτικοῦ 'Εφημερίου τῆς 'Ενορίας Ι. Ν. 'Αγίας Μαρίας Κούφης Ρεθύμνης, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα ἡμῶν τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ αὐτοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά τῶν προσόντων αὐτῶν προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων διὰ τὴν ὡς ἄνω 'Ενορίαν.

'Εν Ρεθύμνῃ τῆ 12 'Ιανουαρίου 1962.

† 'Ο Ρεθύμνης καὶ Αὔλοποτάμου 'Αθανάσιος

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

Κλησὶς κατηγορουμένου

Πρὸς τὸν 'Ιεροδιάκονον
Εὐθύμιον Κουλουμπῆν
ἀδελφὸν τῆς 'Ι. Μουῆς 'Ομπλοῦ Πατρῶν
ἀγνώστου διαμονῆς.

Καλεῖσαι ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν τὴν 1ην Μαρτίου ἐ. ἐ. ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 10ην π. μ., ἵνα ἀπολογηθῆς ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, διὰ τὰ ὅποια ἐνεργούνηται ἐνορκιοὶ ἀνακρίσεις κατόπιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 19β/14/2507/5-9-61 ἐγγράφου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν.

'Εν Πάτραις τῆ 22α 'Ιανουαρίου 1961

'Ο 'Ανακριτῆς
Α. Τερζῆς

'Ο Γραμματεὺς
Α. Γιώντσας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Παναγ. Ν. 'Αντύπα, Καθηγητοῦ Φιλολογίας Παιδαγωγοῦ, τ. Διευθυντοῦ Γυμνασίου, 'Η παντοδύναμος συναγωγή. 'Εν 'Αθήναις, 1961 Σελ. 30.

Τὸ λουλούδι τοῦ Κιμποκοῦ. Διήγημα. 'Εκδόσεις «Ζωῆς τοῦ Παιδιοῦ». 'Αθήναι 1961. Σελ. 119.

'Ιερά 'Ακολουθία τοῦ ἐνδόξου μάρτυρος 'Αγαθαγγέλου, ἑορταζομένου τῆ 23ῃ 'Ιανουαρίου. 'Αναπληρωθεῖσα ὑπὸ τοῦ 'Αρχιμανδρίτου Εὐθυμίου 'Ελευθεριάδου. 'Εκδίδεται προνοία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν 'Αγαθαγγέλου. 'Εγκρίσει τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος. 'Εκδόσεις 1961. Σελ. 35.

'Αρχιμ. Εὐθυμίου 'Ελευθεριάδου, Πτ. Θ. Φ., Διευθυντοῦ τῆς Θρησκευτικῆς 'Υπηρεσίας Γ.Ε.Α., 'Ο 'Ιερεὺς καὶ τὸ διδακτικὸν ἔργον τῆς 'Εκκλησίας. 'Αθήναι 1961. Σελ. 15.

'Αρχιμ. Διονυσίου Κυράτσου, Πρωτοσυγκέλλου τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως 'Εδέσσης καὶ Πέλλης, 'Όρῶσημα τοῦ ἐνιαυτοῦ. 'Εν 'Εδέσση 1961. Σελ. 114.

'Αρχιμ. Λέβ Ζιλλέ, Πάτερ ἡμῶν. Εἰσαγωγή εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν καὶ ζωὴν. 'Αδελφότης Θεολόγων ἢ «Ζωή». 'Αθήναι 1961. σελ. 112.

Μητροπολίτου 'Ελασσῶνος 'Ιακώβου, Τὸ κατ' ἀρχὴν. 'Αθήναι 1961. Σελ. 26.

'Ηλία Χ. Χουρζαμάνη, Μορφολογία τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς. 'Ἦχος Πρώτος. Σύντομος εἰρμολογικός. (Αἱ χαρακτηριστικαὶ γραμμαὶ τῶν κανόνων). Τεῦχος Α'. 'Αθήναι 1961. Σελ. 52.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Εκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† 'Ο Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ΓΕΡΜΑΝΟΣ
† 'Ο Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ΠΟΥΛΙΑΝΟΣ
† 'Ο Σισανίου καὶ Σιατίστης ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΛΟΓΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναῶν 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν:

Δρχ. 50, 75, 100 ἐτησίως.

Λοιπῶν Ναῶν 'Επικρατείας: Δρχ. 30 ἐτησίως.

'Εξωτερικοῦ: δολλάρια 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

'Ο 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος 'Ιακώβος.

Τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ νέου πρωθιεράρχου.

'Ο ἐνθρονιστήριος λόγος τοῦ Μακ. 'Αρχιεπισκόπου.

Τὰ εἰρηνικὰ γράμματα τῆς Α. Μακαριότητος.

Μακ. 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν κ. 'Ιακώβου, Διάγγελμα, ὅμα τῆ ἐνθρονίσει αὐτοῦ.

Τὰ κατὰ τὴν ἐκλογὴν καὶ ἐνθρόνισιν τοῦ Μακαριωτάτου 'Αρχιεπισκόπου.

'Η διαβεβαίωσις καὶ ἡ τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεως.

'Η πρώτη συνεδρία τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ νέου 'Αρχιεπισκόπου.

'Η παραίτησις τοῦ Μακαριωτάτου 'Αρχιεπισκόπου.

'Αρχιμ. 'Ιωακίμου Μαλλιαροῦ, 'Απὸ τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν ἐν Νάξῳ.

Παρατηρήσεις ἐν Στήλῃ.

'Εκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς 'Ιερέων.

Βιβλιογραφία.